

มาตรฐานปลากัดสวยงาม ในประเทศไทย

คณะผู้จัดทำ

- สถาบันวิจัยสัตว์น้ำสวยงามและพรรณไม้น้ำ
สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาปลากัดสยาม
- สหกรณ์ปลาสวยงามแห่งสยาม จำกัด

ปีที่จัดพิมพ์ 2554

มาตรฐาน

ปลากัดสวยงามในประเทศไทย

ที่ปรึกษา

นายสมหวัง พิมลบุตร

รองอธิบดีกรมประมง

ดร.อมรรัตน์ เสริมวัฒนากุล

ผู้เชี่ยวชาญด้านสัตว์น้ำสวยงามและพรรณไม้น้ำ

รศ.ดร.ยนต์ มุลิก

ประธานการตัดสินการประกวดปลากัดสวยงาม

คณะผู้จัดทำ

- สถาบันวิจัยสัตว์น้ำสวยงามและพรรณไม้น้ำ
- สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง
- คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาปลากัดสยาม
- สหกรณ์ปลาสวยงามแห่งสยาม จำกัด

เรียบเรียงโดย

สุจินต์ หนูขวัญ และ อรุณี รอดลอย

ภาพประกอบโดย

อรุณี รอดลอย

สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาปลากัดสยาม

นิตยสาร Fish max

รายชื่อคณะผู้ร่วมประชุมจัดทำมาตรฐาน ปลากัดสวยงามในประเทศไทย กรมประมง

นายสุจินต์ หนูขวัญ

นางอรุณี รอดลอย

นางสาวยุพเยาว์ สายจันทร์

นางสาวนาฏพดา ศุภผล

นางสุนารัตน์ ศรีสังข์

นายदनัย หมานมานะ

คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผศ.พงศ์เชษฐา พิชิตกุล

นายสหภาพ ดอกแก้ว

สหกรณ์ปลาสวยงามแห่งสยาม จำกัด

นายวิฑูรย์ เทียนรุ่งศรี

สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาปลากัดสยาม

และตัวแทนผู้เพาะเลี้ยงปลากัดสวยงาม

นายชัยฤทธิ์ พรโชคชัย

นายณิธิ รัตนพิเชษฐ

นายธนิต สุวรรณากา

นายสัมฤทธิ์ ผลสุวรรณ

นายธรรมศักดิ์ รอดทิม

นางสาวทัศนีย์ สุพัฒสร

นายณัฐพงษ์ กลั่นสวน

นายจักรพล ลืมจาค

นายณที แสงสิงดี

นางสาวสุวรรณี แสงดี

นายวิสุทธิ์ พุ่มปรีดา

ปีที่จัดพิมพ์ พ.ศ. 2554

จำนวน XXX เล่ม

ISBN XXX-XXXX-XXXX

ออกแบบ/พิมพ์ที่

บริษัท คุณาไทย จำกัด

101/635 ถนนรัตนวิเบศร์ ตำบลไทรมา

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2921-6528

คำนำ

ปลากัดไทยหรือปลากัดลูกทุ่งของไทย (*Betta splendens*) ได้มีการเพาะเลี้ยงกันมานานร้อยปีและถูกนำไปเลี้ยงในทวีปยุโรป ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2417 ต่อมา มีการเพาะเลี้ยงกันอย่างแพร่หลายในประเทศต่างๆ ทั่วโลก การผสมคัดเลือกพันธุ์สามารถพัฒนาปลากัดให้มีลักษณะ รูปแบบ สีล้นต่างๆ มากมาย โดยระยะเริ่มแรก จะมีการพัฒนาให้มีปลากัดครีบยาวหรือในตลาดเรียกกันว่าปลากัดจีน พัฒนาจนได้ลักษณะปลากัดที่มีสีสันสวยงาม และมีรูปแบบของหางหลากหลาย ต่อมาได้มีการพัฒนาปลากัดลูกหม้อหรือปลากัดครีบสั้นของไทย จนได้ปลากัดครีบสั้นที่มีสีสันสวยงาม มีทั้งสีแดง สีผสม และสีวาดลายต่างๆ และพัฒนารูปร่างให้สมบูรณ์ และลักษณะหางหลากหลายรูปแบบ เช่นเดียวกับปลากัดครีบยาว จนได้รับความนิยมไปทั่วโลก

เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาสวยงามของไทย มีความรู้และความชำนาญ ในการพัฒนาสายพันธุ์ปลากัดจนเป็นที่ยอมรับของนักเลี้ยงปลาทั่วโลก มีการซื้อขายกันทั้งในเว็บไซต์ และการซื้อขายผ่านผู้ส่งออกเป็นจำนวนมาก จากมูลค่าการส่งออกปลาสวยงามในแต่ละปี พบว่าปลากัดเป็นปลาสวยงามที่มีมูลค่าการส่งออกสูงเป็นอันดับ 1 ของปลาสวยงามที่ส่งออกของประเทศไทย โดยมีมูลค่าสูงสุดต่อเนื่องกันมาหลายปี จนถึงปัจจุบัน

สำหรับการประกวดปลาสวยงามในประเทศไทย ปลากัดเป็นปลาอีกหนึ่งชนิดหนึ่ง ที่ได้รับความนิยมในการจัดการประกวด โดยผู้ส่งประกวดมีทั้งผู้เพาะเลี้ยงปลาสวยงาม ผู้ที่เลี้ยงปลาเป็นงานอดิเรก รวมทั้งเยาวชนที่ชื่นชอบในการเลี้ยงปลาสวยงาม ซึ่งการประกวดปลาสวยงามเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยพัฒนา ด้านการตลาดให้มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น และส่งเสริมการเพาะเลี้ยงแก่ผู้สนใจ ประกอบเป็นอาชีพ รวมทั้งเสริมสร้างให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การเพาะเลี้ยงปลาสวยงามนอกจากเกิดความเพลิดเพลินแล้วยังสามารถพัฒนา เป็นอาชีพที่มั่นคงได้ในอนาคต

การตัดสินใจการประกวดปลากัดสวยงามนั้น เพื่อให้เป็นไปตามหลักสากล
จะต้องมีเกณฑ์การตัดสินที่มีมาตรฐานการประกวดที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความ
เป็นธรรม และเป็นแนวทางในการพัฒนาสายพันธุ์ปลากัดสวยงามอย่างถูกต้อง
ซึ่งมาตรฐานปลากัดสวยงามในประเทศไทยที่ได้จัดทำขึ้นมานี้ เป็นการประชุม
ระดมความคิดเห็นร่วมกัน ระหว่างนักวิชาการจากกรมประมง คณะกรรมการ
ตัดสินการประกวดปลากัดสวยงาม และตัวแทนภาคเอกชนที่มาจากผู้เพาะเลี้ยง
และผู้ส่งปลาเข้าประกวด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาตรฐานการประกวด
ที่ได้รับการยอมรับทั้งในประเทศและระดับสากลต่อไป

นายสมหวัง พิมลบุตร
รองอธิบดีกรมประมง
ปี พ.ศ. 2554

ปลากัดสวยงามของไทย (*Betta splendens*) ได้รับความนิยมเลี้ยงกันอย่างแพร่หลายในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาสวยงามของไทย มีความรู้และความชำนาญในการพัฒนาสายพันธุ์ปลากัด จนเป็นที่ยอมรับของนักเลี้ยงปลาทั่วโลก จากมูลค่าการส่งออกปลาสวยงามในแต่ละปี พบว่าปลากัดเป็นปลาสวยงามที่มีมูลค่าการส่งออกสูงเป็นอันดับ 1 ของปลาสวยงามที่ส่งออกของประเทศไทย โดยมีมูลค่าสูงสุดต่อเนื่องกันมาหลายปี จนถึงปัจจุบัน การผสมคัดเลือกพันธุ์สามารถพัฒนาปลากัดให้มีลักษณะ รูปแบบ สี สันต่าง ๆ มากมาย เช่น การพัฒนาให้มีลักษณะของหางหลากหลายรูปแบบ เช่น ปลากัดเดลต้า หรือหางสามเหลี่ยม (Delta-tailed) ปลากัดคราวน์เทล หรือหางมงกุฏ (Crown-tailed) ปลากัดฮาล์ฟมูน หรือหางพระจันทร์ครึ่งซีก (Half moon-tailed) ปลากัดสองหาง (Double-tailed) เป็นต้น หรือในปัจจุบันมีการพัฒนาให้ได้ปลากัดสวยงามที่มีครีบหูที่มีขนาดใหญ่ เรียกว่าปลากัดหูช้าง (Big Ear) ในส่วนของสีสันก็ได้มีการพัฒนาให้มีความหลากหลาย ทั้งสีและลวดลาย เช่น มีทั้งสีเดียว เช่น สีขาว แดง น้ำเงิน เขียว ม่วง เหลือง ส้ม และ สีทอง หรือพัฒนาให้เป็นสีผสม และ สีลวดลายต่าง ๆ เช่น ปลากัดสองสี Red Dragon, Butterfly หรือหลากสี เช่น multicolor เป็นต้น

ด้านการตลาดปลากัดสวยงามในปัจจุบัน นอกจากการซื้อขายผ่านผู้ส่งออก ซึ่งมักจะซื้อขายปลากัดสวยงามที่มีราคาระดับต้น ๆ ถึงระดับกลาง หรือขายในลักษณะปริมาณมาก แล้วยังมีการซื้อขายทางเว็บไซต์ โดยเจ้าของปลา หรือเจ้าของฟาร์มจะนำภาพปลากัดสวยงามที่มีความโดดเด่น ลงโฆษณาและติดต่อซื้อขายกันในเว็บไซต์ต่าง ๆ เช่น www.bettanetwork.com, www.plakadthai.com, www.bettabook.com, www.moomoobetta.com, www.goldenbetta.com หรือ มีห้องขายปลาในเว็บไซต์ เช่น Betta Mart, Betta Shop, Thai Betta Market เป็นต้น

สำหรับการจัดงานประกวดปลากัดสวยงามนั้น ในแต่ละปีจะมีการจัดประกวดกันหลาย ๆ งาน ที่เป็นงานใหญ่ระดับประเทศมีผู้ส่งปลาเข้าประกวดจำนวนมาก เช่น งานประมงน้อมเกล้าฯ งานวันประมงน้อมใจไทยทั่วหล้าฯ งานวันปลาสวยงามแห่งชาติ และ งานเกษตรแฟร์ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน) ส่วนงานประกวดปลากัดสวยงามที่จัดโดยหน่วยราชการและกลุ่มหรือชมรมปลากัดต่าง ๆ ในแต่ละปีมีหลายงาน เช่น งานวันปลาสวยงามอีสาน (จังหวัดขอนแก่น) งานประกวดปลาสวยงามจังหวัดราชบุรี งานนครปฐม ฟิช แฟร์ งานวันปลาสวยงามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดยะลา) งานประกวดปลากัดสวยงามเกษตรแม่โจ้ งานประกวดปลากัดสวยงามจังหวัดพิษณุโลก (เกษตรนเรศวร) งานประกวดปลากัดสวยงามอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร งานประกวดปลากัดสวยงามจังหวัดระยอง และ งานประกวดปลากัดสวยงาม ทุกๆเกษตรแฟร์ เป็นต้น ซึ่งการประกวดปลากัดสวยงาม นอกจากจะทำให้ปลากัดสวยงามเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย มีผู้สนใจเลี้ยงและสนใจธุรกิจการเพาะเลี้ยงปลากัดสวยงามมากขึ้นแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลากัดสวยงาม ได้พัฒนาสายพันธุ์ปลากัดสวยงามให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน มีความแปลกใหม่ เพิ่มความหลากหลายของสินค้า และเพิ่มมูลค่าในตลาดมากขึ้น นอกจากนี้ ในงานประกวดปลาสวยงาม จะมีผู้ค้าจากต่างประเทศเข้ามาดู เพื่อติดต่อซื้อขายปลากัดสวยงาม รวมทั้งมีการซื้อขายเพื่อนำไปส่งประกวดในงานประกวดระดับนานาชาติ เช่น งาน Aquarama (จัดขึ้นที่ประเทศสิงคโปร์) งาน Aqua Fair Malaysia (จัดขึ้นที่ประเทศมาเลเซีย) เป็นต้น

การจัดประกวดปลาสวยงามที่ได้รับการยอมรับทั้งในประเทศ และต่างประเทศ จะต้องมีการประกวดที่เป็นมาตรฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสายพันธุ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด และเพิ่มความหลากหลายของสินค้า ซึ่งจะส่งผลต่อมูลค่าการผลิตภายในประเทศและมูลค่าการส่งออกจำหน่ายในต่างประเทศต่อไป

สารบัญ

	หน้า
ตำนานปลากัดไทย	1
มาตรฐานปลากัดสวยงามในประเทศไทย	14
มาตรฐานทั่วไปปลากัดสวยงามในประเทศไทย	14
มาตรฐานสายพันธุ์ปลากัดสวยงามในประเทศไทย	16
มาตรฐานประเภทสีปลากัดสวยงามในประเทศไทย	30
มาตรฐานการประกวดปลากัดสวยงามในประเทศไทย	34
สารบัญตาราง	
ตารางที่ 1 ลักษณะเฉพาะของปลากัดสายพันธุ์ต่าง ๆ	35
ตารางที่ 2 คะแนนสำหรับปลากัดครีปล้น	43
ตารางที่ 3 คะแนนสำหรับปลากัดครีปลาย	44
สารบัญภาพ	
รวมภาพปลากัดสวยงามในประเทศไทย	45

ตำนานปลากัดไทย

โดย...รองศาสตราจารย์ ดร.ยนต์ มุลิก

นับแต่การสร้างชาติไทยตั้งแต่ยุคสุโขทัย การชนไก่ กัดปลา เป็นเกมการพนันที่ได้รับการจารึกว่าเป็นที่นิยมในหมู่ชาวไทยมาแต่โบราณ อันที่จริงแล้ว เกมกีฬาการกัดปลาของชาวไทยนั้น นอกจากปลากัดแล้วยังมีปลาอีกสองชนิดที่นำมากัดแข่งขันกันคือ ปลาหัวตะกั่วและปลาเข็ม แต่ก็ไม่แพร่หลาย ดิดใจคนทั่วไปเหมือนปลากัด ทั้งนี้เนื่องมาจากสัตว์น้ำชนิดนี้นอกจากจะมีน้ำอืดน้ำหนในการต่อสู้เป็นระยะเวลานานๆ แล้ว ลีลาการต่อสู้ก็เต็มไปด้วยชั้นเชิงและศิลปะ และเหนือสิ่งอื่นใดนักרבจิวเหล่านี้จะสง่างามยิ่งในระยะเวลาที่เข้าต่อสู้ ความสวยงามตามธรรมชาติของปลากัดจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนนิยม ปลาชนิดนี้จึงเป็นทั้งสัตว์เลี้ยงสวยงามและนักกีฬาตัวโปรดของคนไทย

ปลากัดป่า

ปลากัดป่า หรือ ปลาลูกทุ่ง ที่พบในธรรมชาติ ตามท้องนา หนองบึง ส่วนใหญ่จะเป็นปลานขนาดเล็กที่ไม่เด่นมากนัก ในสภาพปกติสีอาจเป็นสีน้ำตาล เทาหม่น หรือสีเขียว และอาจมีแถบดำจางๆ พาดตามความยาวของลำตัว อาศัยหลบซ่อนตัวอยู่ระหว่างพรรณไม้ในน้ำในที่ชื้น ความพิเศษของปลากัด อยู่ที่ความเป็นนักสู้โดยธรรมชาติเมื่อพบปลาตัวอื่นจะเข้าต่อสู้กันทันที และที่พิเศษยิ่งกว่านั้นคือการที่ปลาตัวผู้สามารถเปลี่ยนสีให้งดงามเมื่อถูกกระตุ้น ในสภาวะตื่นตัวครีบทูครีบทูจะแผ่กางออกเต็มที่ แผ่นเยื่อหุ้มเหงือกขยายพองตัวออกพร้อมกับสีน้ำเงินหรือแดงที่ปรากฏขึ้นมาชัดเจนในโทนต่างๆ ทำให้ดูสง่าอาภัพ และสวยงาม

ปลากัดป่าเท่านั้นส่วนมากครีบทูหางและกระโดงที่ภาษานักเลงปลาเรียกรวมว่า “เครื่อง” จะมีสีแดงเกือบตลอดมีประดำบ้างเล็กน้อย บางทีอาจมีเส้นเขียวๆ แซมบ้าง อย่างที่เรียกว่าเขียวก็มีเพียงแต้มเขียวอ่อนๆ ที่กระโดงเท่านั้น เวลาดอดสีปกติทั้งตัวและเครื่องเป็นสีน้ำตาลจืดๆ คล้ายใบหญ้าแห้งที่ห้อยแช่น้ำอยู่ ลักษณะพิเศษอีกอย่างหนึ่งของปลากัดก็คือเป็นปลาที่มีอวัยวะช่วยหายใจพิเศษที่อยู่บริเวณเหงือกทำให้ปลาสามารถใช้ออกซิเจน จากการสูบอากาศได้โดยตรง ปลากัดจึงสามารถทนทานดำรงชีวิตอยู่ได้ในที่ที่มีออกซิเจนต่ำ ดำนานเล่าขานของปลากัดจึงค่อนข้างแปลกประหลาดไปกว่าสัตว์น้ำชนิดอื่นๆ บทความ “ธรรมชาติของปลากัดไทย” โดย ม.ล.ยิ่งศักดิ์ อิศรเสนา ที่เขียนไว้เมื่อปี พ.ศ. 2496 ได้พูดถึงการขุดหาปลากัดในรูปูนา ตามขอบหนอง ชายบึง ริมคู และรางน้ำ ซึ่งปลากัดเข้าไปอยู่อาศัยปนอยู่กับปูในรูตั้งแต่ต้นฤดูหนาว เมื่อน้ำเริ่มลดไปจนตลอดหน้าแล้ง

ปลาก็จะซุกตัวเล็ก ตามระดับน้ำลงไปเรื่อย ๆ ปลาถัดก็จะออกมาแพร่พันธุ์ใหม่ในต้นฝน ในเดือนพฤษภาคม กระจายออกไปหากินตามที่มีหญ้ารก ๆ ในเขตน้ำตื้น ปลาถัด เป็นปลาที่ชอบน้ำตื้น จึงไม่พบตามแม่น้ำลำคลอง หนองบึง ที่มีน้ำลึก

อันที่จริงในธรรมชาติการต่อสู้กันของปลาถัดไม่จริงจังเท่าไรนัก ส่วนมาก มักแผ่พองครีบหางชูกันเพื่อแย่งถิ่น บางตัวเห็นท่าไม่ดีก็อาจเลี้ยวไปโดยไม่ต่อสู้ กันเลยก็มี แต่บางครั้งก็ต่อสู้กันอย่างถึงพริกถึงขิง ปลาตัวผู้ตัวไหนที่ยึดชัยภูมิเหมาะสม ได้ดี ก็จะทำหวอดไว้แล้วพองตัวเบ่งสี เกี้ยวตัวเมียที่ผ่านไปมา เพื่อผสมพันธุ์ วางไข่

ปลาอุกหม้อ

ปลาอุกหม้อหรือปลาหม้อนั้น เป็นปลากัดที่ถูกนำมาคัดสายพันธุ์ โดยนักพันธุศาสตร์สมัครเล่นชาวไทย ที่มุ่งหวังจะได้ปลาที่กัดเก่ง จากบันทึก คำบอกเล่าของนักเลงปลาเก่าอย่าง หลวงอัมรินทร์สมบัติ (ครอบครัว สุวรรณนคร) คาดว่า ปลาอุกหม้อน่าจะถูกพัฒนา

ขึ้นมาในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2430 ซึ่งท่านจำได้ว่า ก่อนหน้านั้นยังต้องจับปลาป้า มากัดพนันกันอยู่ ต่อมานักเลงปลาบางคนก็เริ่มใช้วิธีไปซุกดล้วงเอาปลาป้าที่อาศัยอยู่ ตามรูปูในหน้าแล้งมาขังไว้ในโอ่ง มาเลี้ยงดูให้อาหาร พอถึงฤดูฝนก็นำมากัดพนัน กับปลาป้า ซึ่งส่วนใหญ่จะสู้ปลาซุดที่เลี้ยงมาไม่ได้ การเล่นปลาซุดนี้ยังนิยมเล่นกัน มาถึงประมาณปี พ.ศ. 2496 หลังจากนั้นก็มีกรเก็บปลาที่กัดเก่งเลี้ยงไว้ข้ามปี และหาปลาป้าตัวเมียมาผสม ลูกปลาที่ได้จากการผสมในซุดแรกจะเรียกว่า **“ปลา สังกะสี”** ซึ่งสันนิษฐานว่าน่าจะได้อืชื่อมาจากผิวหนังที่หนาแกร่ง ไม่ถูกกัดขาดง่าย เหมือนปลาป้าและปลาซุด ปลาสังกะสีมักจะตัวใหญ่ สีสันลักษณะต่างจากปลาป้า และปลาซุด นักเลงปลาป้าจึงมักไม่ยอมกัดพนันด้วย จึงต้องกัดแข่งขันระหว่าง ปลาสังกะสีด้วยกันเอง ปลาสังกะสีที่เก่ง อดทน สวยงามก็จะถูกคัดไว้เป็นพ่อแม่พันธุ์ เมื่อผสมออกมาจะได้ปลาลักษณะรูปร่างประณสีสันที่สวยงามแปลกออกไป

ตามอัธยาศัยของผู้ชม พร้อมความเก่ง และอดทนในการกัด จะว่าไปแล้ว พันธุ์ศาสตร์สัตว์น้ำของเมืองไทยนับได้ว่าเริ่มมาตั้งแต่ยุคนั้น

คำว่า **“ลูกหม้อ”** นั้นมาจากการใช้หม้อดินในการเพาะและอนุบาลปลากัดในระยะแรกๆ ปลาลูกหม้อจึงเป็นปลาสายพันธุ์ที่สร้างมาแท้ๆ กับมือของนักเลงปลาทั้งหลาย เพื่อให้ได้ลักษณะที่ดีสำหรับการต่อสู้และให้มีสีสันที่สวยงามตามความพอใจของเจ้าของ ปลากัดลูกหม้อจึงมีรูปร่างหนาใหญ่กว่าปลากัดชนิดอื่น สีสันสวยงามดูแล้วน่าเกรงขามกว่าพันธุ์อื่นๆ สีส่วนมากจะเป็นสีน้ำเงิน แดง เทา เขียว คราม หรือแดงปนน้ำเงิน ในการเล่นปลากัดในยุคก่อนนั้นปลาลูกหม้อจะมีสองประเภทคือ **“ลูกแท้”** และ **“ลูกสับ”** ลูกแท้ หมายถึง ลูกปลาที่เกิดจากพ่อแม่ที่มาจากครอกเดียวกัน และลูกสับ หมายถึง ลูกปลาที่เกิดจากพ่อแม่ที่มาจากคนละครอก ปลากัดลูกหม้อนี้ถ้าเอาไปผสมกลับกับปลาป่า ลูกปลาก็จะเรียกว่า **“สังกะสี”** เช่นเดียวกัน ซึ่งปลาสังกะสีซึ่งเกิดจากการผสมกลับแบบนี้ส่วนมากก็จะมีชั้นเชิงและน้ำอดน้ำทนในการกัดสู้ลูกหม้อไม่ได้ **“ลูกหม้อ”** จึงเป็นสุดยอดของปลากัดสำหรับนักเลงปลาทั้งหลาย ในระยะหลังๆ ก็อาจมีการพูดถึงสายพันธุ์ **“มาเลย์”** หรือ **“สิงคโปร์”** ซึ่งว่ากันว่ากัดเก่งหนึ่งเหนียวแต่โดยแท้จริงก็คือปลาลูกหม้อนั่นเอง เพียงแต่ว่าในระยะต่อมามีการประยุกต์ใช้กลวิธีการหมักปลาด้วยสมุนไพร ใบไม้ ร่วน ดินจอมปลวก และอื่นๆ เพื่อช่วยเคลือบเกล็ดปลาที่เชื่อกันว่า จะทำให้เกล็ดแข็งกัดเข้าได้ยาก ควบคู่ไปกับการคัดเลือกพันธุ์ถึงอย่างไร ลูกหม้อก็คือลูกหม้อที่เราชาวไทยพัฒนามาแต่โบราณแม้จะถูกนำไปพัฒนาสายพันธุ์ในที่อื่นก็ยังคงเป็นลูกหม้อไทยตัวเดิมั่นเอง

ลีลาการต่อสู้ของปลากัด

ปลากัดบ้านเมื่อนำมากัดกัน จะมีน้ำอดน้ำทนไม่มากนัก ระยะเวลาการต่อสู้ของปลาพวกนี้ส่วนใหญ่ไม่เกิน 15-20 นาที แต่ลูกหม้อที่มีการคัดสายพันธุ์มาอย่างต่อเนื่องสามารถต่อสู้ได้นานนับชั่วโมง บางคู่อาจกัดกันข้ามวันข้ามคืนแต่โดยเฉลี่ยแล้วใช้เวลาอย่างต่ำประมาณ 3 ชั่วโมง ปลากัดสามารถต่อสู้อย่างต่อเนื่องได้นานๆ โดยไม่ต้องพักยก มีคั้นเพียงการโผล่ขึ้นมาสูบอากาศที่ผิวน้ำ

ในระยะเวลาสั้นๆ เมื่ออยู่ในสภาพเตรียมต่อสู้ ปลาจะมีการแผ่ครีบของเหงือกและปล้องสีเต็มที หันหัวไปในทางเดียวกันโดยตัวใดตัวหนึ่งอยู่เยื้องไปทางด้านหลังเล็กน้อย ปลาจะอยู่ในท่านั้นในระยะเวลาสั้นๆ เป็นวินาทีหรือหลายนาทีก่อนจะเริ่มเข้าโจมตีอย่างรวดเร็ว อาวุธหลักที่ใช้ทำร้ายศัตรูคือฟัน การโจมตีจะต่อเนื่องรุนแรง โดยมีระยะเวลาพักที่ปลาแยกตัวออกมาอยู่ในท่าเตรียมพร้อมในระยะเวลาสั้นๆ แล้วเข้าต่อสู้กันอีก จุดหลักสำหรับการโจมตีคือครีบกัน ครีบหาง และครีบหลัง ส่วนครีบอกและตะเกียบนั้น มักไม่ได้รับความสนใจมากนัก เมื่อการต่อสู้ผ่านไปเรื่อย ๆ ครีบเดี่ยวเหล่านี้อาจถูกกัดขาดวินไปเรื่อย ๆ จนบางครั้งเหลือแต่โคนของก้านครีบ ซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพในการว่ายน้ำและควบคุมทิศทางลดลง จุดอื่นที่เป็นเป้าโจมตีของปลาคือด้านข้างลำตัว การกัดบริเวณนี้อย่างรวดเร็วอาจทำให้เกิดร่องหลุด แต่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยทำให้เกิดกับเป็นแผลบาดเจ็บ ยกเว้นบริเวณเหงือกที่บางครั้งอาจถูกกัดขาดเป็นแผล ในการพัฒนาสายพันธุ์ในระยะหลังๆ ทำให้ได้ปลากัดที่ฉลาดรู้จักที่กัดเพื่อเอาชนะคู่ต่อสู้ สามารถกัดเฉพาะที่ที่เป็นจุดสำคัญๆ และกัดได้แม่นยำและหนักหน่วง

เมื่อปลากัดโจมตีซึ่งๆ หน้าไม่สามารถหลบหลีกได้ทัน ปลากัดจะประสานปากเข้ากัดรับ หันส่วนหัวเข้ากัดกันลักษณะการกรรไกรแน่น ท่านี้นักเลงปลาเรียกว่า **“ติดบิต”** ปลาจะปล่อยตัวตามยาวทำให้ส่วนของลำตัวหมุนบิตเป็นเกลียว จนจมลงพื้นและคงอยู่ท่านี้นี้ประมาณ 10-20 วินาที จึงแยกจากกันเพื่อขึ้นสู่วิวน้ำเพื่อสูบอากาศแล้วกลับมาต่อสู้กันใหม่ในท่าเดิม จริยธรรมของนักเลงแสดงให้เห็นในช่วงนี้ที่ไม่เคยมีปลาทัวไหนถูกลอบกัดขณะขึ้นสูบอากาศ ในการต่อสู้บางครั้งอาจจะติดบิตถึง 20 ครั้งจึงจะมีการแพ้การชนะ

การแพ้ชนะของปลากัดส่วนใหญ่เกิดจากการยอมแพ้เพราะเหนื่อยและสูญเสียความอดทนมากกว่าถูกพ่ายแพ้จากการบาดเจ็บ เมื่อปลากัดยอมแพ้ไม่ต้องการต่อสู้จะว่ายน้ำหนี หรือหันด้านหลังเข้าหาเมื่อคู่ต่อสู้เข้าโจมตีก็ถึงเวลาที่จะต้องจ่ายเงินและหัวปลากลับบ้าน

จากบันทึกของ เอช เอ็ม สมิต ที่ปรึกษาทางด้านสัตว์น้ำของประเทศไทย ในสมัยรัชกาลที่ 6 ที่ได้ชมการกวดปลามากกว่า 100 ครั้ง ยืนยันว่าการกวดปลาไม่โหดร้ายป่าเถื่อนสยดสยองเหมือนที่เข้าใจกัน แต่เป็นการต่อสู้ที่เร้าใจเต็มไปด้วย

ศิลปะและความงาม ในลีลาการเคลื่อนไหว ความสง่า คล่องแคล่ว เนียบแหลม และอดทน เมื่อสิ้นสุดการต่อสู้อันยืดเยื้อปลาทั้งคู่อาจอยู่ในสภาพไม่น่ามอง เนื่องจากได้รับบาดเจ็บหรือเกิดแผล หรือเกิดเลือด แต่ในระยะเวลาประมาณ 2-3 สัปดาห์ ก็สามารถงอกกลับมาเป็นปกติใหม่จนไม่พบร่องรอยของการบาดเจ็บ

โดยปกตินักเลงปลาทั้งหลายจะมีวิธีการซ่อมปลาเพื่อให้พร้อมในการต่อสู้ โดยอาจใช้วิธีไล่น้ำโดยใช้มือกววนน้ำในอ่างให้น้ำวนอย่างแรง แล้วปล่อยปลาให้ว่ายทวนน้ำหรือฝึกออกกำลังกายโดยปล่อยปลากัด **“ลูกไล่”** ที่เป็นปลาไม่สู้ลงไป ในโหลให้ซ่อมไล่กัด

นักสู้ผู้เปี่ยมด้วยความรับผิดชอบ

นอกจากการรักษากฎกติกา มารยาทในสังเวียนการต่อสู้แล้ว ความน่ารัก อีกอย่างหนึ่งของปลากัดก็คือปลาตัวผู้จะเป็นผู้สร้างรัง ดูแลไข่และตัวอ่อน รังจะเป็นหวอดที่ก่อขึ้นจากฟองอากาศที่สูบเข้าไปผสมกับเมือกเหงือกในปาก แล้วนำมาพ่นเป็นหวอดบริเวณผิวน้ำ เพื่อเป็นที่สำหรับฟองไข่และตัวอ่อน เกาะติด

หลังจากเกี้ยวพาราสีตัวเมีย จนเป็นที่ยินยอมพร้อมใจแล้วก็จะทำการรัดโดยตัวเมียจะปล่อยไข่ และตัวผู้จะปล่อยน้ำเชื้อออกมา ผสมกันภายนอก ไข่จะพองพองออกมาเป็นชุดๆ และจมลงสู่พื้น อย่างช้าๆ พ่อแม่ปลาจะใช้ปาก

สูบฟองไข่แล้วนำไปพ่นไว้ที่ฟองหวอดจนกว่าไข่จะหมด ซึ่งอาจใช้เวลานับชั่วโมง หลังจากนั้นพ่อปลาจะเป็นผู้ทำหน้าที่เฝ้าระวังไข่และลูกอ่อน ลูกปลาที่เพิ่งฟักออกเป็นตัวจะฟักอยู่ภายใต้หวอดจนไข่แดงถูกใช้หมดและครบพัฒนาสมบูรณ์ หากลูกปลาพลัดตกจากหวอด พ่อปลาจะทำหน้าที่พาลูกกลับมาพ่นไว้ที่หวอดดังเดิม และคอยเสริมหวอดด้วยฟองอากาศที่พ่นใหม่อยู่เรื่อยๆ ในระยะนี้พ่อปลาจะยุ่งทั้งวันโดยไม่มีการพักผ่อน นอกจากจะต้องซ่อมแซมหวอดและคอยดูแลลูกปลาที่พลัดตกจากหวอดแล้ว ก็จะต้องเฝ้าระวังศัตรูที่จะเข้ามากินลูกอ่อน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งแม่ปลาที่จะต้องถูกขับไล่ให้ไปอยู่ห่างๆ เนื่องจากชอบกินลูกของตัวเอง

ศัพท์ของนักเลงปลากัด

ถ้าพิจารณาดูให้ดีจะเห็นว่าปลากัดมีอิทธิพลต่อสังคมไทยไม่น้อย คำศัพท์ต่างๆ ที่ใช้ในวงนักเลงปลากัดกลายเป็นคำที่ถูกนำมาใช้ในสังคมไทยอย่างแพร่หลาย ตั้งแต่ **“ลูกหม้อ”** ซึ่งหมายถึงผู้ที่มีการเนติผูกพันอย่างแท้จริงเหมือนกับปลาลูกหม้อที่คัดสายพันธุ์ เลือกรสวลักษณะมาอย่างต่อเนื่อง **“ลูกไล่”** ซึ่งหมายถึงคนที่ถูกข่มอยู่ตลอดเวลา ดังปลาลูกไล่ที่ไม่ยอมสู้ปลาตัวอื่น **“ก่อดวด”** หมายถึงการคิดกระทำผิดมีริ้ว ซึ่งเป็นอาการเตรียมการของปลากัดตัวผู้ที่วางแผนจะผสมพันธุ์กับตัวเมีย **“ถอดสี”** อาการตกใจอัมพาตของปลากัด และ **“ติดบิต”** ซึ่งถูกนำมาใช้ในภาษามวยที่ต่อแย่งแล้วถอดกันแน่น คำเหล่านี้ปัจจุบันถูกนำมาใช้ในชีวิตประจำวันจนเป็นคำธรรมดา ซึ่งคนส่วนใหญ่จะไม่ทราบว่าแท้จริงแล้วเป็นคำศัพท์ในวงนักเลงปลากัด

ปลากัดไทย ปลากัดจีน ปลากัดเขมร

ตามปกติเมื่อพูดถึงปลาลูกหม้อหรือปลาหม้อ ก็จะมีคำว่าปลาจีนคู่กันอยู่เสมอ จนคนหลายคนเข้าใจผิดว่าปลาจีนเป็นปลากัดอีกสายพันธุ์หนึ่ง ซึ่งมาจากประเทศจีน ซึ่งโดยแท้จริงแล้วปลาทั้งสองชนิดนี้ก็เป็นปลากัดไทยที่มีพื้นเพมาจากปลากัดป่าของเราทั้งคู่ เพียงแต่เมื่อมีการผสมคัดพันธุ์เพื่อให้ได้ปลาลูกหม้อที่กัดเก่งมีลักษณะที่ดีสวยงาม ก็เผอิญได้ปลาชนิดใหม่ที่ครีบทะเลและหางยาวออกมา มากกว่าปกติ หลังจากนั้นก็มีการปรับปรุงพันธุ์ให้ได้ครีบทะเลและหางที่แผ่กว้างขึ้น มีลักษณะสวยงามขึ้น มีสีสันใหม่ๆ ที่สวยงาม โดยวัตถุประสงค์หลักที่จะเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม โดยเฉพาะลักษณะครีบทะเล รุ่มร่ามและสีสันฉูดฉาด เหมือนตัวงู จึงเรียกกันว่า **ปลาจีน** เลยทำให้คนเข้าใจผิดกันไปมากมาย ส่วนปลาเขมนั้นเป็นปลากัดเผือก หรือ ปลากัดสีอ่อน เริ่มพัฒนาและเลี้ยงกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2443 แรกๆ มีมากในประเทศเขมร โดยสรุปทั้งหมดก็เป็นปลาที่เกิดจากปลากัดป่าสายพันธุ์เดียวกัน เพียงแต่เมื่อมีการผสมคัดพันธุ์ที่ถูกต้องได้จังหวะ ลักษณะ

ที่สวยงามมากมายของปลากัดที่เป็นลักษณะพันธุกรรมที่ซ่อนอยู่ในปลาป่า เมื่อมีการผสมคัดพันธุ์ให้ถูกต้องได้จังหวะความสวยงามเหล่านี้ก็จะปรากฏออกมาให้ได้ชื่นชม ในปัจจุบันจึงมีปลากัดรูปแบบและสีสันทันใหม่ ๆ ปรากฏออกมาอยู่เสมอ ๆ

การพัฒนาปลากัดสายพันธุ์ครีบยาว

ด้วยความดึงดูดใจของความสวยงาม ปราดเปรี้ยว ร่าเริง ความสามารถแสดงออกซึ่งอารมณ์เมื่อถูกกระตุ้นและความเป็นปลาที่เลี้ยงง่าย ปลากัดไทยได้ถูกส่งนำไปเลี้ยงในยุโรป ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2417 และต่อมาก็แพร่ไปที่สหรัฐอเมริกา และประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และได้มีการผสมคัดพันธุ์เพื่อให้ได้ ปลากัดที่มีลักษณะรูปแบบ สีสันทันต่าง ๆ มากมาย ปลากัดไทยที่นำไปเลี้ยงในประเทศต่าง ๆ ในช่วงนั้นเป็นปลากัดครีบยาวที่เรียกว่าปลาจีนเป็นหลัก ในระยะแรกการปรับปรุงพันธุ์จะมุ่งที่จะปรับปรุงสีที่มีอยู่แล้วให้สมบูรณ์ สวยงาม และสร้างสีใหม่ ๆ เป็นหลัก ในระยะประมาณ 70-80 ปีที่ผ่านมา ปลาที่มีลำตัวสีอ่อน ที่เรียกปลากัดเขมรเป็นที่นิยมมาก และมีการพัฒนาสีสันทันต่าง ๆ กันอย่างหลากหลาย เช่นเดียวกับปลากัดสายพันธุ์ลิบบี้ ที่มีครีบยาว สวยงามมากกว่าปกติ ถัดมาในช่วง 50-60 ปีที่แล้ว นักคัดพันธุ์ปลากัดทุ่มเทไปกับการพัฒนาปลากัดสีดำ ซึ่งเป็นที่ฮือฮามาก ในช่วงนั้น จนมาถึงระยะ 20-30 ปีที่ผ่านมาจึงมีความสนใจในการพัฒนารูปแบบ และรูปทรงของครีบปลากัดกันอย่างจริงจัง ปลากัดที่นิยมมากในยุคนี้คือปลาหางสามเหลี่ยม หรือ “เดลต้า” ซึ่งหางกว้างทำมุม 45-60 องศา กับโคนหาง และที่เป็นที่นิยมสูงสุดคือ “ซูเปอร์ เดลต้า” สีเดียวที่หางแผ่กว้างใหญ่กว่าปกติ

เมื่อสิบปีที่แล้วมานี้ วงการปลากัดก็ต้องตื่นตื้นตันกับ “ฮาล์ฟมูนเดลต้า” ปลากัดหางพระจันทร์ครึ่งซีก ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่พัฒนาในประเทศเยอรมนีและฝรั่งเศส ปลากัดชนิดนี้มีครีบหางแผ่กว้างเป็นครึ่งวงกลม ทำมุม 180 องศากับโคนหาง หลังจากนั้นก็มีพระจันทร์ครึ่งซีกประเภทสองหางตามออกมา และในช่วงนี้นักเพาะพันธุ์ปลากัดก็หลงใหลอยู่กับปลากัดหางพระจันทร์ครึ่งซีกหรือฮาล์ฟมูนเดลต้าอยู่หลายปี จนเมื่อประมาณสองปีที่แล้ว นักเพาะพันธุ์ชาวสิงคโปร์ก็ผลิตปลากัด “คราวน์เทล” หรือ “หางมงกุฏ” ออกมาให้วงการตื่นตื้นตันกันอีกครั้ง ซึ่งน่าจะได้จากการผสมปลากัด “หางจัก” หรือ “หนามเตย” ที่พบอยู่เสมอๆ กับ “เดลต้า” หรือ “ฮาล์ฟมูนเดลต้า” จึงทำให้ได้ปลาที่หางแผ่รูปสามเหลี่ยมจนถึงครึ่งวงกลมและมีขอบเป็นจักรหรือเป็นซี่ ในระยะปีสองปีที่ผ่านมานักคิดพันธุ์ทั้งในไทยและต่างประเทศได้ปรับปรุงปลากัดหางมงกุฏ จนได้รูปแบบใหม่ๆ ออกมามากมาย และเริ่มมีการผสมกลับมายังปลาลูกหม้อ เพื่อความสมดุลระหว่างครีบและลำตัวใน “เดลต้า” และ “ฮาล์ฟมูนเดลต้า” เป็นที่น่ายินดีที่ว่าในปัจจุบันผู้เพาะเลี้ยงปลากัดในประเทศไทยหลายรายสามารถผลิตสายพันธุ์ปลากัดเหล่านี้ได้ในระดับดี ทำให้การปรับปรุงพันธุ์ปลากัดครีบยาวในบ้านเราก้าวขึ้นไปทัดเทียมไม่น้อยหน้ากับต่างประเทศ

การพัฒนาปลากัดลูกหม้อเพื่อเป็นปลาสวยงาม

ในขณะที่การพัฒนาปลากัดครีบยาวเป็นไปอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ปลากัดสวยงามในรูปแบบสีลวดลายต่างๆ ตลอดระยะเวลาเกือบศตวรรษที่ผ่านมา สำหรับปลากัดลูกหม้อนักเพาะพันธุ์ไทยก็ยังเน้นการพัฒนาสายพันธุ์ เพื่อการกัดแข่งขัน

เป็นหลัก ปลากัดครีบยาว หรือที่เรียกว่าปลาจีน ในประเทศก็ขาดการพัฒนาสายพันธุ์ จนเป็นปลาที่ถูกจัดอยู่ในระดับคุณภาพค่อนข้างต่ำ ด้วยความหวังใยในปลาสวยงาม ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเพชรน้ำหนึ่งของประเทศไทย ที่ช่วยเผยแพร่ชื่อเสียงของ ประเทศไทยไปทั่วโลกในนาม “ปลานักสู้แห่งสยาม” (Siamese Fighting Fish)

คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงได้เริ่มดำเนินการที่จะฟื้นฟูสายพันธุ์ปลากัดในเมืองไทย โดยได้เริ่มการจัดสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงสายพันธุ์และมาตรฐานปลากัดในระดับสากล และได้เริ่มการจัดงานประกวดปลากัดขึ้นเป็นครั้งแรกในงานวันเกษตรแห่งชาติ ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2538 ซึ่งได้จัดประกวดต่อเนื่องกันมาทุกปี จากนั้นมาทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมงก็ได้เพิ่มรายการประกวดปลากัดในงานวันประมง น้อมเกล้าฯ ที่จัดทุกปี และมีการจัดประกวดกันอย่างต่อเนื่องโดยชมรมและองค์กรต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ในช่วงนี้เองที่ได้มีการพัฒนาสายพันธุ์ปลาลูกหม้อเพื่อเป็นปลาสวยงามกันอย่างเต็มที่ ทำให้ได้ปลากัดลูกหม้อที่มีสีสันสวยงาม ทั้งสีเดียว สีผสม และลวดลายต่างๆ จนถึงปัจจุบันรูปแบบสีสันของปลากัดลูกหม้อได้พัฒนาไปอย่างมากมายในทุกโทนสี และกลายเป็นปลาสวยงามอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นที่นิยมเลี้ยงกันแพร่หลายขึ้น และก็นับเป็นความภูมิใจของคนไทยที่บุกเบิกการพัฒนาปลาสายพันธุ์นี้อย่างต่อเนื่องก่อนชาติอื่นๆ ไม่เหมือนปลาครีบยาวหรือปลาจีนที่เราพัฒนาไปได้เพียงระดับหนึ่งแล้วก็หยุดอยู่กับที่ จนชาติอื่นๆ นำไปพัฒนาจนไปค่อนข้างไกล กว่าคนไทยจะได้เริ่มให้ความสนใจกลับมาพัฒนาสายพันธุ์ปลากัดครีบยาวอีกครั้ง

รูปทรงของครีบนอกจากจะถูกพัฒนาให้ได้รูปแบบสวยงามตามปกติแล้ว ก็ยังมีการพัฒนาปลาที่ครีบบางแบ่งเป็นพู 2 ข้าง เป็นปลากัดหางคู่ซึ่งก็จะมีรูปลักษณะในหลาย ๆ รูปแบบทั้งเว้าลึก เว้าตื้น ปลายโค้งมนรับกัน หรือปลายแหลม แยกเป็นสองส่วน หรือเป็นลักษณะอื่นๆ ซึ่งมีทั้งในปลาครีบยาว และในปลาลูกหม้อ ปลากัดหางคู่จะมีโคนหางใหญ่กว่าปกติเพื่อรองรับหางที่แยกเป็นสองส่วน มีลำตัวอ้วนสั้นกว่าปลาหางเดี่ยวเล็กน้อย และครีบล้างจะมีขนาดใหญ่เกือบเท่ากับครีบบาง

ลักษณะที่ดีของปลากัด

การดูลักษณะปลากัดจะดูเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ สี รูปร่าง (ครีบและลำตัว) และ กิริยาอาการ ปลากัดที่สมบูรณ์มีลักษณะที่ดีจะต้องมีอาการกระฉับกระเฉง มีสีสันสวยงาม มีความสมดุลระหว่างขนาดและลักษณะของครีบและลำตัว และมีครีบที่ได้ลักษณะสวยงาม ปลากัดมีครีบเดียวสามครีบ คือ ครีบหลัง ครีบหาง และครีบกัน และมีครีบคู่สองคู่คือครีบท้องหรือทวนหรือตะเกียบและครีบอกซึ่งอยู่ติดบริเวณเหงือก

ครีบหาง เป็นครีบที่มีรูปแบบหลากหลายมากที่สุด รูปแบบโดยทั่วไปสำหรับปลาหางเดี่ยวอาจเป็นหางกลม หางครึ่งวงกลม หางรูปสามเหลี่ยม หางกลมปลายแหลม หางย้วย และหางรูปใบโพธิ์ หางทุกแบบควรมีการกระจายของก้านครีบเท่ากัน ระหว่างส่วนบนและส่วนล่างของเส้นที่ลากผ่านแนวขนานลำตัว หางควรแผ่เต็มสมบูรณ์ได้สัดส่วน ในกรณีของปลาหางคู่ลักษณะหางอาจเป็นลักษณะที่เชื่อมต่อกันจนปลายหางเกือบเป็นเส้นตรง หรือเว้าเล็กน้อย หรือเว้ามากเป็นรูปหัวใจ หรือหางแยกที่ซ้อนทับเกยกัน หรือหางที่แยกจากกันเต็มที่โดยไม่ซ้อนทับ หรือเป็นหางที่เว้าลึกในระดับต่างๆ แต่ยังไม่แยกกันเด็ดขาด

ครีบกัน ลักษณะครีบที่ดีควรมีขอบครีบส่วนหน้าและส่วนหลังขนานกัน และค่อยๆ โค้งไปทางด้านหลัง ขอบด้านหน้าและขอบด้านหลัง จะต้องไม่เรียวยแหลมเข้าหากัน ลักษณะที่ดีจะต้องแผ่กว้างทำมุม และซ้อนทับดูเป็นเนื้อเดียวกันกับครีบหาง แต่ไม่เชื่อมต่อกับครีบหาง

ครีบท้อง ลักษณะควรเหมือนใบมีดที่มีด้านคมอยู่ด้านหลัง ขอบด้านหน้าโค้งเข้าเล็กน้อย ปลายแหลม ครีบทั้งคู่ควรมีความยาวและขนาดเท่ากัน และไม่ไขว้กัน ครีบจะต้องไม่สั้นหรือกว้างเกินไปและไม่ยาวหรือแคบเกินไป

ครีบอก ควรเป็นครีบที่สมบูรณ์กว้างและยาว

ลักษณะสีของปลากัด

โดยสรุปสีของปลากัดที่เป็นมาตรฐานจะมีรูปแบบพื้นฐาน 5 รูปแบบ คือ สีเดียว สองสี ลายผีเสื้อ ลายหินอ่อน และหลากสี

ปลากัดสีเดียว

ปลากัดสีเดียว เป็นปลากัดที่มีสีเดียวทั้งลำตัวและครีบ และเป็นสีโทนเดียวกันทั้งหมด ปลากัดสีเดียวแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ปลากัดสีเดียวสีเข้ม และปลากัดสีเดียวสีอ่อน และอาจแบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ ลงไปได้อีกตามรายละเอียดของสี ปลากัดสีเดียวที่สมบูรณ์จะต้องไม่มีสีอื่นใดปะปนในส่วนของลำตัวและครีบเลย ยกเว้นที่ดวงตาและเหงือก

ปลากัดสองสี

ลักษณะที่สำคัญของปลากัดสองสีคือลำตัวจะต้องมีสีเดียว และครีบทั้งหมดจะต้องมีสีเดียวเช่นกัน แต่สีของครีบจะต้องต่างกับสีของลำตัว ปลากัดสองสีอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ปลากัดสองสีชนิดลำตัวสีเข้ม ปลากัดสองสีชนิดนี้จะมีลำตัวสีเข้มสีใดสีหนึ่ง เช่น แดง ดำ น้ำเงิน เขียว และครีบก็ต้องเป็นสีเดียวที่เป็นสีอื่นที่ไม่เหมือนสีของลำตัว โดยอาจเป็นสีเข้มอื่นๆ หรือเป็นสีอ่อนก็ได้ ลักษณะที่สำคัญของปลากัดสองสีลำตัวสีเข้มที่ดีคือ มีสีลำตัวและสีครีบตัดกันชัดเจน และสีของลำตัวและสีของครีบแยกกันตรงบริเวณที่ครีบต่อกับลำตัว

2. **ปลากัดสองสีชนิดลำตัวสีอ่อน** เป็นปลากัดที่มีลำตัวสีอ่อนสีใดสีหนึ่ง และมีครีบอีกสีหนึ่งที่แตกต่างจากสีของลำตัว อาจเป็นสีอ่อนหรือเข้มก็ได้ ลักษณะที่สำคัญของปลากัดสองสีลำตัวสีอ่อนที่ดีคือ สีลำตัวและสีครีบต้องตัดกันชัดเจน ครีบที่มีสีเข้มจะดีกว่าครีบสีอ่อน สีของลำตัวและสีของครีบแยกกันตรงบริเวณส่วนต่อระหว่างครีบและลำตัว

ปลากัดสีลวดลาย

ปลากัดที่อยู่ในประเภทนี้เป็นปลากัดที่ไม่ได้จัดอยู่ในประเภทสีเดียวและสองสี ประกอบด้วยกลุ่มย่อย ๆ ดังนี้

(1) **ปลากัดลายผีเสื้อ** ปลากัดลายผีเสื้อเป็นปลากัดที่มีสีเป็นลวดลายรูปแบบเฉพาะที่บริเวณครีบ โดยครีบจะมีสีเป็นแถบ ๆ ขนานกับเส้นวงรอบลำตัว การพิจารณาลักษณะที่ดีของปลากัดลายผีเสื้อ จะพิจารณาที่การตัดกันของแถบสี และความคมของขอบสี

เป็นหลักไม่ใช่ว่าที่สีของลำตัวและครีบเหมือนกันทั่ว ๆ ไป ปลากัดที่มีสีของครีบซึ่งแถบสีด้านในเป็นสีเหลืองและแถบล้านนอกเป็นสีเหลืองอ่อนจึงไม่จัดอยู่ในประเภทลายผีเสื้อ แนวของแถบสีบนครีบควรลากเป็นรูปไข่รอบตัวปลา ปลากัดลายผีเสื้อสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

- ลายผีเสื้อ 2 แถบสี ครีบจะประกอบด้วยแถบสีที่ตัดกันชัดเจน 2 แถบ ลักษณะที่ดีแถบสีทั้งสองควรจะมี ความกว้างเท่ากัน เป็นคนละครึ่งของความกว้างของครีบ

- ลายผีเสื้อหลายแถบสี หมายถึง ปลากัดลายผีเสื้อที่สีของครีบบeginตั้งแต่ 3 แถบขึ้นไป ลักษณะที่ดีความกว้างของแถบสีแต่ละแถบควรจะมีเท่ากับ ความกว้างของครีบหารด้วยจำนวนแถบสี สีของลำตัวและสีของครีบแถบแรกที่อยู่ชิดลำตัว อาจเป็นสีเดียว สองสี ลายหินอ่อน หรือหลากสีก็ได้

(2) ปลากัดลายหินอ่อน ปลากัดลายหินอ่อนเป็นปลากัดในชุดของปลาที่มีสีเป็นลวดลายรูปแบบเฉพาะเช่นเดียวกัน โดยครีบบจะไม่มีแถบสี และบนลำตัวจะมีสีอื่นแต้มเป็นลวดลายหินอ่อน ปลากัดลายหินอ่อนแบ่งออกเป็นชนิดหลัก ๆ 2 ชนิด

- **ลายหินอ่อนธรรมดา** ปลากัดชนิดนี้จะไม่มีสีแดง เขียว น้ำเงิน และเทา ปรากฏในลายหินอ่อน บนครีบกก็จะมีไม่ปรากฏสีเหล่านี้เช่นกัน ปลาจะมีสีดำเข้ม หัวหรือหน้าขาว ลวดลายจะประกอบด้วยสีดำ สีเนื้อ และสีขาวเท่านั้น

- **ลายหินอ่อนสี** สีบริเวณหน้าและคางยังคงลักษณะเป็นสีขาวหรือสีเนื้อ แต่ลำตัวและครีบบอาจปรากฏสีผสมของสีแดง เขียว น้ำเงิน และเทา ลำตัวของปลากัดลายหินอ่อนสี อาจประกอบด้วยสีเหล่านี้ในลวดลายแต่จะต้องมีสีเนื้ออยู่

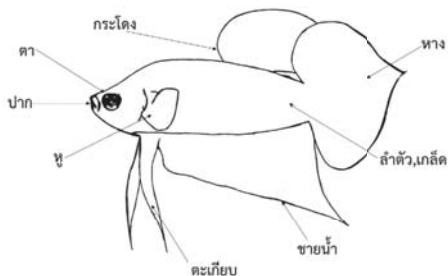
มาตรฐานปลากัดสวยงามในประเทศไทย

โครงสร้างมาตรฐานปลากัดสวยงามในประเทศไทยประกอบด้วย 4 กลุ่ม ดังนี้

- มาตรฐานทั่วไปปลากัดสวยงามในประเทศไทย
- มาตรฐานสายพันธุ์ปลากัดสวยงามในประเทศไทย
- มาตรฐานสีปลากัดสวยงามในประเทศไทย
- มาตรฐานการประกวดปลากัดสวยงามในประเทศไทย

มาตรฐานทั่วไปปลากัดสวยงามในประเทศไทย

1. ขนาด
2. ลักษณะของรูปร่าง
3. ลักษณะท่าทาง

1. ขนาด

- ปลากัดเพศผู้ มีความยาวลำตัว 1.5-2.0 นิ้ว โดยวัดจากปลายปากถึงโคนหาง
- ปลากัดเพศเมีย มีความยาวลำตัว 1.25-1.75 นิ้ว โดยวัดจากปลายปากถึงโคนหาง

2. ลักษณะของรูปร่าง

1.	ปาก	มีลักษณะไม่ปูดโปน บิดเบี้ยว ริมฝีปากบนและล่างต้องมีขอบสมบูรณ์ (มีลวดปาก)	
2.	ตา	มี 1 คู่	ใสแวววาว ไม่ขุ่นมัว ไม่ปูดโปน
3.	เหงือก (แผ่นปิดเหงือก)	มี 1 คู่	แผ่นเหงือกต้องปิดสนิท และกางได้สมบูรณ์ทั้ง 2 ข้างเมื่อปลาพองตัว
4.	หู, ครีบว่ายน้ำ (ครีบทูหรือครีบอก-Pectoral Fin)	มี 1 คู่	ต้องสมบูรณ์ทั้ง 2 ข้างและมีขนาดสมส่วนเมื่อเทียบกับลำตัว
5.	ตะเกียบ (ครีบท้อง-Pelvic Fin)	มี 1 คู่	ต้องสมบูรณ์ ทั้ง 2 ข้าง มีความยาวเท่ากัน มีปลายแหลมทั้ง 2 ข้าง
6.	กระโดง (ครีบทหลัง-Dorsal Fin)	มี 1 ครีบ	ต้องสมบูรณ์ กางตั้งได้ ไม่บิดงอหรือล้ม
7.	ขายน้ (ครีบก้น-Anal Fin)	มี 1 ครีบ	ต้องสมบูรณ์ ได้รูปทรงตามสายพันธุ์
8.	หาง (ครีบทหาง-Caudal Fin)	มี 1 หรือ 2 ครีบ	ต้องสมบูรณ์ ได้รูปทรงตามสายพันธุ์
9.	ลำตัว	-	ต้องสมบูรณ์ ได้รูปทรงตามสายพันธุ์
10.	เกล็ด	-	ต้องสมบูรณ์ มีอยู่เต็มลำตัวเป็นระเบียบ

3. ลักษณะท่าทาง

ปลากัดที่สมบูรณ์ควรมีลักษณะท่าทางที่แสดงถึงความปราดเปรียวและกล้าหาญ เมื่อเห็นคู่ต่อสู้หรือเพศตรงข้าม จะมีพฤติกรรมที่เรียกว่า “พองลู่” ซึ่งจะทำให้เห็นความสมบูรณ์ความสวยงามของสีสันและรูปร่างอย่างชัดเจน ลักษณะการว่ายน้ำควรจะสง่างาม

มาตรฐานสายพันธุ์ปลากัดสวยงามในประเทศไทย

แบ่งตามกายภาพได้ 4 กลุ่ม

1. ปลากัดครีบน้ำเงิน
2. ปลากัดครีบน้ำเงิน
3. ปลากัดปลา
4. ปลากัดยักษ์

1. ปลากัดครีบน้ำเงิน

แบ่งเป็น 2 สายพันธุ์หลัก ตามลักษณะหาง คือ

- 1.1 ปลากัดครีบน้ำเงินหางเดี่ยว
- 1.2 ปลากัดครีบน้ำเงินหางคู่

ทั้ง 2 สายพันธุ์หลัก แบ่งตามรูปร่างหางได้สายพันธุ์ละ 4 ประเภท

- 1.1.1 ปลากัดครีบน้ำเงินหางเดี่ยว หางพัด
- 1.1.2 ปลากัดครีบน้ำเงินหางเดี่ยว หางใบโพธิ์
- 1.1.3 ปลากัดครีบน้ำเงินหางเดี่ยว หางมงกุฏ
- 1.1.4 ปลากัดครีบน้ำเงินหางเดี่ยว หางพระจันทร์ครึ่งดวง

และ

- 2.1.1 ปลากัดครีบสั้นหางคู่ หางพัด
- 2.1.2 ปลากัดครีบสั้นหางคู่ หางใบโพธิ์
- 2.1.3 ปลากัดครีบสั้นหางคู่ หางมงกุฏ
- 2.1.4 ปลากัดครีบสั้นหางคู่ หางพระจันทร์ครึ่งดวง

2. ปลากัดครีบยาว

แบ่งเป็น 2 สายพันธุ์หลัก ตามลักษณะหาง คือ

- 2.1 ปลากัดครีบยาวหางเดี่ยว
- 2.2 ปลากัดครีบยาวหางคู่

ทั้ง 2 สายพันธุ์หลัก แบ่งตามรูปร่างหางได้สายพันธุ์ละ 4 ประเภท

2.1.1 ปลากัดครีบบาวหางเดี่ยว หางพู่กัน

2.1.2 ปลากัดครีบบาวหางเดี่ยว หางมงกุฏ

2.1.3 ปลากัดครีบบาวหางเดี่ยว หางพระจันทร์ครึ่งดวง

2.1.4 ปลากัดครีบบาวหางเดี่ยว หางพระอาทิตย์ครึ่งดวง

และ

2.2.1 ปลากัดครีบบาวหางคู่ หางพู่กัน

2.2.2 ปลากัดครีบบาวหางคู่ หางมงกุฏ

2.2.3 ปลากัดครีบบาวหางคู่ หางพระจันทร์ครึ่งดวง

2.2.4 ปลากัดครีบบาวหางคู่ หางพระอาทิตย์ครึ่งดวง

3. ปลากัดป่า

แบ่งเป็น 2 สายพันธุ์หลัก คือ

1. ปลากัดป่า สายดั้งเดิม (ธรรมชาติ)

2. ปลากัดป่า สายพัฒนา

สายดั้งเดิม แบ่งได้ 2 กลุ่ม

กลุ่มก่อหอด หรือลูกฟักตัวในหอด (Bubble nester) เช่น

1. ปลากัดป่าภาคกลาง/ภาคเหนือ *Betta splendens* Regan, 1910

2. ปลากัดป่าภาคอีสาน *Betta smaragdina* Ladiges, 1972

3. ปลากัดป่าภาคใต้ *Betta imbellis* Ladiges, 1975
4. ปลากัดปามหาชัย *Betta* sp. Mahachai

กลุ่มอมไข่ หรือลูกฟักตัวในปาก (Mouth Brooder) เช่น

1. ปลากัดอมไข่ภาคตะวันออก *Betta prima* Kottelat, 1994
2. ปลากัดอมไข่กระบี่ *Betta simplex* Kottelat, 1994
3. ปลากัดน้ำแดง ปลากัดช้าง *Betta pi* Tan, 1998
4. ปลากัดอมไข่ภาคใต้ *Betta ferox* Schindler & Schmidt 2006
5. ปลากัดอมไข่ภาคใต้ *Betta apollon* Schindler & Schmidt 2006
6. ปลากัดอมไข่ภาคใต้ *Betta pallida* Schindler & Schmidt 2004

สายพัฒนา แบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ ปลากัดป่ารูปทรงเดิม พัฒนาสี

4. ปลากัดยักษ์ *Betta* sp. (Giant)

สามารถแบ่งได้เหมือนทั้ง 2 กลุ่มแรกรวมกัน และกลุ่มปลากัดป่าสายพัฒนา เพื่อความเหมาะสมจึงแบ่งเป็น 3 สายพันธุ์หลัก คือ

ปลากัดยักษ์ ครีบลัน

ปลากัดยักษ์ ครีบบาว

ปลากัดยักษ์ป่า สายพัฒนา

ลักษณะรูปทรงปลากัดที่ดีตามสายพันธุ์หลัก

ปลากัดไทยสามารถจำแนกสายพันธุ์ได้จากขนาด รูปทรง สัดส่วนและครีบท่างๆ ดังนี้

ปลากัดครีบลิ้น ทางเดียว

ลำตัว	รูปร่างทรงกระบอก แบนข้าง ส่วนหัวสั้น ลาดเอียงเล็กน้อย ปากเล็ก
หาง (ครีบทง)	มีความยาวประมาณ 1 ใน 3 ของความยาวลำตัว เป็นหางเดียว มีรูปทรงตรงตามสายพันธุ์
กระโดง (ครีบทหลัง)	มีความยาวและกว้างไม่น้อยกว่าความกว้างของลำตัวปลา โดยฐานกระโดงส่วนหน้าควรอยู่ตำแหน่งกึ่งกลางลำตัวปลา หรือค่อนไปทางหางเล็กน้อย และเมื่อปลาพองควรกางออก ซ้อนทับกับส่วนหางได้
ชายน้ำ (ครีบทัน)	ฐานของชายน้ำเริ่มจากกระดูกกันจรดโคนหางและความกว้าง ประมาณความกว้างของลำตัว
ตะเกียบ (ครีบท้อง)	มี 1 คู่ ควรมีความยาวเท่ากัน ไม่คดงอ มีความยาวไม่น้อยกว่า ความกว้างของลำตัว
หู (ครีบทูหรือ ครีบทอก)	มี 1 คู่ ควรมีขนาดเท่ากัน

ปลากัดครีบลิ้น ทางคู่

ลำตัว	รูปร่างทรงกระบอกสั้น แบนข้าง ส่วนหัวสั้นลาดเอียงเล็กน้อย ปากเล็ก
หาง (ครีบทง)	หางแบ่งชัดเจนเป็น 2 หาง รอยแยกระหว่างหางควรลึกจรด โคนหาง และอยู่กึ่งกลาง หางทั้ง 2 ควรมีขนาดเท่ากัน และ มีรูปทรงตรงตามสายพันธุ์ มีความยาวประมาณ 1 ใน 3 ของความยาวลำตัว
กระโดง (ครีบทหลัง)	ฐานกระโดง (ครีบทหลัง) ปลากัดหางคู่จะยาวกว่าปลากัด

	หางเดี่ยว โดยฐานกระโดงควรอยู่ก่อนไปทางส่วนหัว และมีความกว้างไม่เกินความกว้างลำตัว
ชายน้ำ (ครีบก้น)	ฐานของชายน้ำ เริ่มจากกระดูกกันจรดโคนหางและมีความกว้างไม่เกินความกว้างลำตัว
ตะเกียบ (ครีบท้อง)	มี 1 คู่ ควรมีความยาวเท่ากัน ไม่คดงอ มีความยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของลำตัว
หู (ครีบทูหรือครีบอก)	มี 1 คู่ ควรมีขนาดเท่ากัน

ปลากัดครีบน้ำ หางเดี่ยว

ลำตัว	รูปร่างทรงกระบอกแบนข้าง ส่วนหัวสั้นลาดเฉียงเล็กน้อยปากเล็ก
หาง (ครีบทาง)	ควรมีความยาวประมาณ 2 ใน 3 ของความยาวลำตัวและมีรูปทรงตามสายพันธุ์
กระโดง (ครีบทหลัง)	ควรมีความยาวมากกว่าโคนหางและกว้างไม่น้อยกว่าความกว้างของลำตัวปลา โดยฐานกระโดงส่วนหน้าควรอยู่ตำแหน่งกึ่งกลางของลำตัวปลา หรือก่อนไปทางหางเล็กน้อย และเมื่อปลาพองผู้ควรกางออกซ้อนทับกับส่วนของหางได้รูปทรงตรงตามสายพันธุ์
ชายน้ำ (ครีบก้น)	ฐานของชายน้ำควรเริ่มจากกระดูกกันจรดโคนหางและมีความยาวประมาณโคนหาง รูปทรงตรงตามสายพันธุ์
ตะเกียบ (ครีบท้อง)	มี 1 คู่ ควรมีความยาวเท่ากันไม่คดงอ มีความยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของลำตัว
หู (ครีบทูหรือครีบอก)	มี 1 คู่ ควรมีขนาดเท่ากัน

ปลากัดครีบน้ำ หางคู่

ลำตัว	รูปร่างทรงกระบอกสั้น แบนข้าง ส่วนหัวสั้นลาดเอียงเล็กน้อย ปากเล็ก
หาง (ครีบทหาง)	หางแบ่งชัดเจนเป็น 2 หาง รอยแยกระหว่างหางควรลึกจรดโคนหาง และอยู่กึ่งกลาง หางทั้ง 2 ควรมีความยาวเท่ากัน และมีรูปทรงตรงตามสายพันธุ์ มีความยาวประมาณ 2 ใน 3 ของความยาวลำตัว
กระโดง (ครีบทหลัง)	ฐานกระโดง (ครีบทหลัง) ปลากัดหางคู่จะยาวกว่าปลากัดหางเดี่ยว โดยฐานกระโดงควรอยู่ค่อนข้างไปทางส่วนหัว ควรกางทับซ้อนกับส่วนของหางได้ รูปทรงตรงตามสายพันธุ์
ชายน้ำ (ครีบทัน)	ฐานของชายน้ำเริ่มจากรู้นั้นจรดโคนหางและมีความยาวเสมอโคนหาง รูปทรงตรงตามสายพันธุ์
ตะเกียบ (ครีบท้อง)	มี 1 คู่ ควรมีความยาวเท่ากัน ไม่คดงอ มีความยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของลำตัว
หู (ครีบทูหรือครีบทอก)	มี 1 คู่ ควรมีความยาวเท่ากัน

ปลากัดป่า สายดั้งเดิม

ลำตัว	รูปร่างทรงกระบอกยาว แบนข้าง ส่วนหัวสั้นลาดเอียงเล็กน้อย ปากเล็ก
หาง (ครีบทหาง)	รูปทรงคล้ายพัด ตาลปัตร หรือใบโพธิ์
กระโดง (ครีบทหลัง)	มีขนาดกะทัดรัด ได้สัดส่วนตามสายพันธุ์ ตามธรรมชาติ
ชายน้ำ (ครีบทัน)	มีขนาดกะทัดรัด ได้สัดส่วนตามสายพันธุ์ ตามธรรมชาติ
ตะเกียบ (ครีบทอก)	มี 1 คู่ ควรมีความยาวเท่ากัน และมีความยาวได้สัดส่วนตามสายพันธุ์ ตามธรรมชาติ
หู (ครีบทูหรือครีบทอก)	มี 1 คู่ ควรมีความยาวเท่ากัน และมีสัดส่วนตามสายพันธุ์ตามธรรมชาติ

ปลากัดป่า สายพัฒนา

รูปทรง ลำตัว หาง กระโดง ขายน้ำ ตะเกียบ หู
เหมือนปลากัดป่า
สลายดั้งเดิม แต่มีการพัฒนา
สีสันทันที่ต่างไปจากสีดั้งเดิม
ตามธรรมชาติ

ปลากัดยักษ์ ครีบสั้น

ลำตัว มีขนาดใหญ่กว่าปลากัด
ครีบสั้นโดยวัดจาก
ปลายปากถึงโคนหาง
ต้องมีความยาวมากกว่า
2.5 นิ้ว หาง กระโดง
ขายน้ำ ตะเกียบ หู
มีลักษณะเหมือนปลากัด

ครีบสั้นตามสายพันธุ์

แต่มีขนาดใหญ่ตามสัดส่วนลำตัว

ปลากัดยักษ์ ครีบยาว

ลำตัว มีขนาดใหญ่กว่าปลากัด
ครีบยาวโดยวัดจาก
ปลายปากถึงโคนหาง
ต้องมีความยาวมากกว่า
2.5 นิ้ว หาง กระโดง
ขายน้ำ ตะเกียบ หู
มีลักษณะเหมือนปลากัด
ครีบยาว ตามสายพันธุ์
แต่มีขนาดใหญ่ตามสัดส่วนลำตัว

ปลากัดยักษ์ป่า สายพิณนา

ลำตัว

มีขนาดใหญ่กว่าปลากัดป่า โดยวัดจากปลายปากถึงโคนหาง ต้องมีความยาวมากกว่า 2 นิ้ว หาง กระโดง ขายน้ำ ตะเกียบ หู มีลักษณะเหมือนปลากัดป่า ตามสายพันธุ์ แต่มีขนาดใหญ่ตามสัดส่วนลำตัว

ลักษณะเด่นปลากัดสวยงามในประเทศไทย ตามประเภทหาง

1. ปลากัดครีบสั้นมีอยู่ 8 ประเภทหาง ได้แก่

1.1 ปลากัดครีบสั้น หางพัด

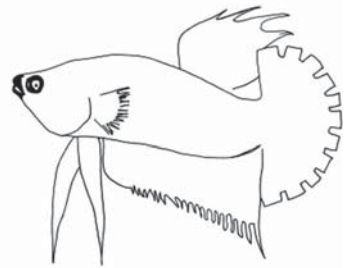
รูปทรงหางกลมมนคล้ายพัด ขอบหางเรียบ ก้านหางต้องแตก 2 ก้านเท่านั้น เพื่อคงสายพันธุ์ดั้งเดิมไว้

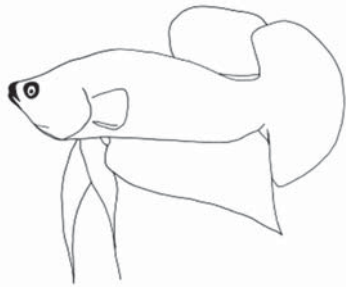
1.2 ปลากัดครีบสั้น หางใบโพธิ์ รูปทรงหางคล้ายใบโพธิ์ คือมีปลายแหลม ขอบหางเรียบหรือหยัก ก้านหางจะแตกก็ก้านก็ได้

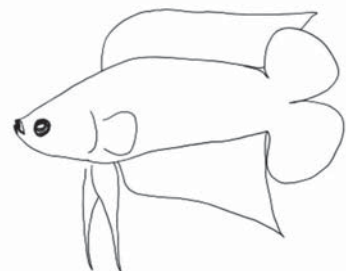
1.3 ปลากัดครีบสั้น หางเดี่ยว หางมงกุฏ รูปทรงหางเป็นช่อคล้ายมงกุฏ โดยรอบหางต้องมีหนาม ก้านหางจะแตกก็ก้านก็ได้ แต่จะต้องได้สัดส่วนและสมดุลของก้านและช่อหาง ขอบกระโดงขอบชายน้ำ ต้องมีหนามรอบสม่ำเสมอ ได้สัดส่วนกับหาง

1.4 ปลากัดครีบสั้น หางพระจันทร์ครึ่งดวง รูปทรงหางคล้ายพระจันทร์ครึ่งดวง ขอบหางเรียบ ก้านหางต้องแตกได้ 4 ก้านเป็นอย่างน้อย เมื่อกางหางสุดต้องกางได้ไม่น้อยกว่า 180 องศา

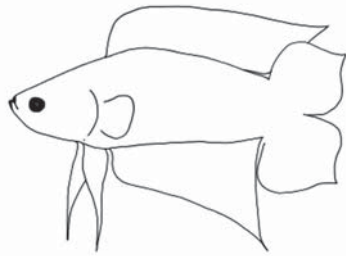

1.5 ปลากัดครีบสั้น หางคู่หางพัด รูปทรงหางคู่ ทรงขอบกลมมน แบ่งหางออกเป็น 2 ส่วนชัดเจน บนล่างเท่ากัน ก้านหางต้องแตก 2 ก้านเท่านั้น เพื่อคงสายพันธุ์ดั้งเดิมไว้

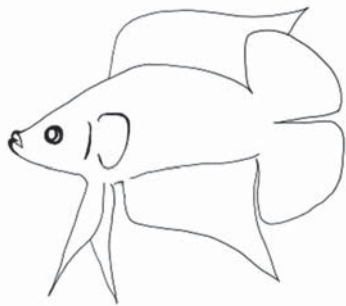
1.6 ปลากัดครีบน้ำเงิน หางคู่

หางใบโพธิ์ รูปทรงหางคู่ ขอบมน แบ่งหางออกเป็น 2 ส่วนชัดเจน บนล่างเท่ากัน ที่ส่วนปลายของแต่ละหาง จะมีปลายแหลม ก้านหางจะแตกก็ก้านก็ได้

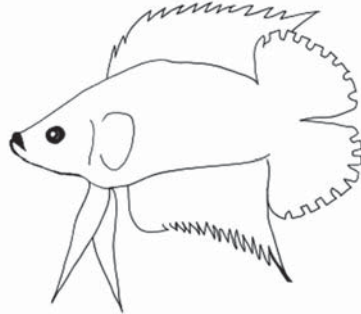
1.7 ปลากัดครีบน้ำเงิน หางคู่

หางพระจันทร์ครึ่งดวง รูปทรงหางคล้ายรูปพระจันทร์ครึ่งดวง โดยแบ่งหางออกเป็น 2 ส่วนชัดเจน บนล่างเท่ากัน ก้านหางต้องแตก 4 ก้านเป็นอย่างน้อย (เมื่อกางสุด ต้องได้ไม่น้อยกว่า 180 องศา)

1.8 ปลากัดครีบน้ำเงิน หางคู่

หางมงกุฏ รูปทรงหางคล้ายรูปพระอาทิตย์ครึ่งดวง โดยหางแบ่งออกเป็น 2 ส่วนชัดเจน บนล่างเท่ากัน แต่ส่วนของขอบหางทั้งคู่จะมีหนามรอบสม่ำเสมอ ก้านหางจะแตกก็ก้านก็ได้ เมื่อกางสุด ต้องไม่น้อยกว่า 180 องศา ขอบกระโดง ขอบชายน้ำ ต้องมีหนามรอบได้สัดส่วนกับหาง

2. ปลากัดครีบบยาวมีอยู่ 8 ประเภททาง ได้แก่

2.1 ปลากัดครีบบยาว หาง เดี่ยว หางพู่กัน รูปทรงหางยาวเรียวคล้าย พู่กัน ปลายหางมน แหลมหรือตัดก็ได้ ขอบหางเรียบ ก้านหางต้องแตก 2 ก้าน เท่านั้น เพื่อคงเป็นสายพันธุ์ดั้งเดิมเอาไว้

2.2 ปลากัดครีบบยาว หาง เดี่ยว หางมงกุฏ รูปทรงหางเป็นช่อคล้าย มงกุฏ มีความลึกของช่อหนาไม่น้อยกว่า ครึ่งหนึ่ง ของความยาวหาง ก้านหางจะ แตกกี่ก้านก็ได้แต่จะต้องได้สัดส่วนและ สมดุลของก้านและช่อหาง ขอบกระโดง ขอบชายน้ำ ต้องมีหนามรอบสม่ำเสมอ ได้สัดส่วนกับหาง

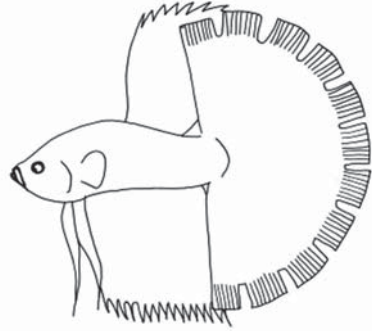

2.3 ปลากัดครีบบยาว หาง เดี่ยว หางพระจันทร์ครึ่งดวง รูปทรงของ หางคล้ายพระจันทร์ครึ่งดวง ขอบหางเรียบ ก้านหางต้องแตกได้ 8 ก้านเป็นอย่างน้อย เมื่อกางหางสุดต้องกางได้ไม่น้อยกว่า 180 องศา

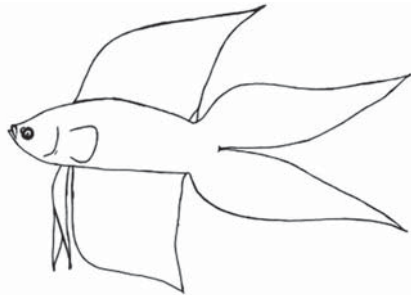
2.4 ปลากัดครีบบาง หาง

เดี่ยว หางพระอาทิตย์ครึ่งดวง รูปทรงหางคล้ายพระจันทร์ครึ่งดวง ขอบหางมีหนามโดยรอบ จึงดูคล้ายพระอาทิตย์ครึ่งดวง ก้านหางต้องแตกได้ 8 ก้านเป็นอย่างน้อย เมื่อกางหางสุดต้องกางได้ไม่น้อยกว่า 180 องศา ขอบกระโดง ขอบชายน้ำต้องมีหนามรอบได้สัดส่วนกับหาง หนามมีความลึกไม่เกิน 1 ใน 4 ของความยาวหาง

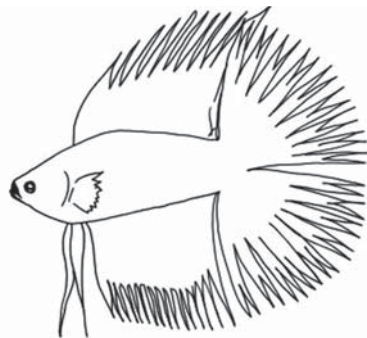
2.5 ปลากัดครีบบาง หางคู่

หางพู่กัน รูปทรงหางคล้ายพู่กันคู่ หรือ หูกระต่าย ซึ่งมีปลายแหลม มน หรือตัดก็ได้ ก้านหางต้องแตก 2 ก้าน เท่านั้น เพื่อคงเป็นสายพันธุ์ดั้งเดิมเอาไว้

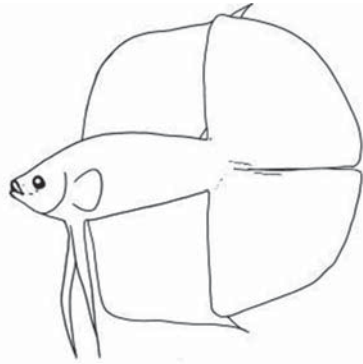

2.6 ปลากัดครีบบาง หางคู่

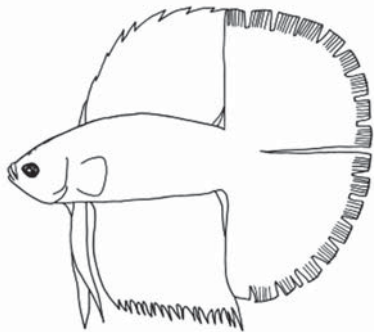
หางมงกุฏ รูปทรงหางเป็น 2 หาง ส่วนปลายเป็นช่อคล้ายมงกุฏจะต้องมีความลึกของช่อหนามไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของความยาวหาง ก้านหางจะแตกกี่ก้านก็ได้ แต่จะต้องได้สัดส่วนและสมดุลของก้าน และช่อหาง ขอบกระโดง ขอบชายน้ำต้องมีหนามรอบสม่ำเสมอได้สัดส่วนกับหาง

2.7 ปลากัดครีบยาว หางคู่
หางพระจันทร์ครึ่งดวง รูปทรงหางเป็น 2 หาง กางได้กว้างเหมือนพระจันทร์ครึ่งดวง ขอบหางเรียบ เมื่อมองภาพรวมทั้งหาง กระโดง ชายน้ํา จะคล้ายพระจันทร์เต็มดวง ก้านหางจะต้องแตก ไม่น้อยกว่า 4 ก้าน ต้องกางได้ไม่น้อยกว่า 180 องศา

2.8 ปลากัดครีบยาว หางคู่
หางพระอาทิตย์ครึ่งดวง รูปทรงหางเป็น 2 หาง กางได้กว้างเหมือนพระจันทร์ครึ่งดวง ขอบหางมีหนามรอบสม่ำเสมอ ซึ่งคล้ายพระอาทิตย์ครึ่งดวง เมื่อมองภาพรวมทั้งหาง กระโดง ชายน้ํา จะคล้ายพระอาทิตย์เต็มดวง ก้านหางจะต้องแตก ไม่น้อยกว่า 4 ก้าน เมื่อกางสุดต้องกางได้ ไม่น้อยกว่า 180 องศา ความลึกของหนามต้องไม่เกิน 1 ใน 4 ของความยาวหาง

มาตรฐานประเภทสีปลากัดสวยงามในประเทศไทย

ประเภทสีปลากัดสวยงามในประเทศไทย

ปลากัดสวยงามในประเทศไทยมีอยู่ด้วยกันมากมายหลายสีสัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกลุ่มหลักได้ 4 กลุ่ม คือ

- ปลากัดสีเดียว
- ปลากัดสองสี
- ปลากัดสามสี
- ปลากัดหลากสี

*** ซึ่งทั้ง 4 กลุ่มหลัก แบ่งได้อีกกลุ่มละ 3 กลุ่มย่อย ดังนี้

1. ปลากัดสีเดียว

- 1.1 ปลากัดสีเดียว สีอ่อน
- 1.2 ปลากัดสีเดียว สีเข้ม
- 1.3 ปลากัดสีเดียว ตาข่าย

2. ปลากัดสองสี

- 2.1 ปลากัดสองสี ตัดกัน
- 2.2 ปลากัดสองสี สีผสม
- 2.3 ปลากัดสองสี ผิเสื่อ

3. ปลากัดสามสี

- 3.1 ปลากัดสามสี ตัดกัน
- 3.2 ปลากัดสามสี สีผสม
- 3.3 ปลากัดสามสี ผิเสื่อ

4. ปลากัดหลากสี

- 4.1 ปลากัดหลากสี ลายหินอ่อน
- 4.2 ปลากัดหลากสี ลายจุด
- 4.3 ปลากัดหลากสี ลายหัว

อธิบายได้ดังนี้

1. ปลากัดสีเดียว

หมายถึง ปลากัดที่มีสีเดียวกันตลอดลำตัวและครีบต่างๆ ยกเว้นดวงตา ซึ่งอาจมีหลายสี โดยแยกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ

1.1 ปลากัดสีเดียว สีอ่อน

หมายถึง ปลากัดที่มีสีโทนอ่อน มีด้วยกันหลายสี เช่น ขาว เหลือง ส้ม ทอง ไส ฯลฯ

1.2 ปลากัดสีเดียว สีเข้ม

หมายถึง ปลากัดที่มีโทนสีเข้ม มีด้วยกันหลายสี เช่น แดง ดำ น้ำเงิน เขียว เทา นาค ฯลฯ

1.3 ปลากัดสีเดียว ตาข่าย

หมายถึง ปลากัดสีเดียวที่มีลำตัวและครีบสีเดียวกันแต่ขอบเกล็ดจะมีลายเส้นสีดำตัดเหมือนตาข่าย และจะมีลายเส้นดำตัดขอบครีบส่วนต่างๆ โดยรอบ เช่น แดง ตาข่ายดำ เหลือง-สับปะรด ส้มตาข่าย ฯลฯ

2. ปลากัดสองสี

หมายถึง ปลากัดที่มีสีโดดเด่น 2 สี ภายในลำตัวและครีบ โดยแยกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ

2.1 ปลากัดสองสี สีตัด

หมายถึง ปลากัดที่มีลำตัวสีหนึ่งและครีบอีกสีหนึ่ง โดยไม่มีสีอื่นปน แม้แต่ก้านครีบ เช่น เรดดราگون ช็อคโกแลต ฯลฯ

2.2 ปลากัดสองสี สีผสม

หมายถึง ปลากัดที่มีลำตัวและครีบเป็น 2 สี ผสมกัน โดยไม่มีลายตัดขอบสีดูกลมกลืน เช่น มัสตาร์ด แบล็ก-ออเรนจ์ คอปเปอร์เรด คอปเปอร์แบล็ก ฯลฯ

2.3 ปลากัดสองสี ผีเสื้อ

หมายถึง ปลากัดโทนสีคล้ายปลากัดสีเดียว แต่บริเวณรอบนอกของครีบส่วนต่างๆ จะเป็นขอบขาวโดยรอบของความยาวครีบทั้งหมด โดยพิจารณาถึงความคมชัด รอยตัดของสีที่มีความสม่ำเสมอจะต้องไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของทาง กระโดง ขายน้ำ หู ตะเกียบ เช่น กรีนบัดเตอร์ฟลาย คอปเปอร์บัดเตอร์ฟลาย ฯลฯ

3. ปลากัดสามสี

หมายถึง ปลากัดที่มีสีโดดเด่น 3 สี บริเวณส่วนลำตัวและครีบ ซึ่งมีด้วยกันหลายโทนสี โดยแยกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ

3.1 ปลากัดสามสี สีตัด

หมายถึง ปลากัดที่มีลำตัวสีหนึ่ง แต่ครีบจะมีสองสีตัดกัน เช่น เรด-ดราگونขอบสีต่างๆ ยกเว้นสีขาว

3.2 ปลากัดสามสี สีผสม

หมายถึง ปลากัดที่มีลำตัวและครีบบมี 3 สีผสมกัน โดยไม่มีรอยตัดของสีดูกลมกลืน เช่น มัสตาร์ด เรดคอปเปอร์ ฯลฯ

3.3 ปลากัดสามสี ผีเสื้อ

หมายถึง ปลากัดที่คล้ายปลากัดสองสีตัดแต่ปลายครีบทั้งหมด จะมีขอบขาวโดยรอบ เช่น เรดดราگونขอบขาว กรีนเรดดราگونขอบขาว ฯลฯ

4. ปลากัดหลากสี

หมายถึง ปลากัดที่มีรูปแบบ แถบสี และลวดลายที่หลากหลาย ซึ่งต้องมีตั้งแต่ 2 สีขึ้นไป โดยแยกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ

4.1 ปลากัดหลากสี ลาย

หินอ่อน หมายถึง ปลากัดที่มีสีตั้งแต่ 2 แถบสีขึ้นไป ทั้งที่ลำตัวและ/หรือครีบ เช่น แพนซี ฯลฯ

4.2 ปลากัดหลากสี ลายจุด

หมายถึง ปลากัดที่มีตั้งแต่ 2 สีขึ้นไป เป็นจุดสีเด่นชัด ขึ้นบริเวณลำตัวและ/หรือครีบ เช่น ส้มจุดดำ ขาว-จุดแดง ฯลฯ

4.3 ปลากัดหลากสี ลายหัว

หมายถึง ปลากัดที่มีตั้งแต่ 2 สีขึ้นไป แต่จะมีสีโดดเด่นส่วนท่อนหัว หรือยาวไปถึงส่วนกลางลำตัว หรือสีบริเวณบนหัวมีสีตัดกันอย่างชัดเจน เช่น ปลากัดมอนสเตอร์ ทักซิโด ตันโจ ฯลฯ

มาตรฐานการประกวดปลากัดสวยงามในประเทศไทย

ในการประกวดปลากัดสวยงาม คณะกรรมการจะทำการตัดสินความสวยงามและความสมบูรณ์ของปลากัดสวยงามตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตรงตามสายพันธุ์และประเภทของการประกวด ซึ่งได้มาจากการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการตัดสินการประกวด นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เพาะเลี้ยงและพัฒนาสายพันธุ์ปลากัดสวยงาม และ ผู้ส่งปลาเข้าประกวด ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1-3

ตารางที่ 1 ลักษณะเฉพาะของปลากัดสายพันธุ์ต่างๆ

ลักษณะ	ครีบน้ำเงิน หางเดี่ยว	ครีบน้ำเงิน หางพระจันทร์ครึ่งดวง	ครีบน้ำเงิน หางมงกุฏ	ครีบน้ำเงิน สองหาง (หางคู่)
หัวและ ลำตัว	หัวสั้น ปากเล็ก มีขอบปากกลมมน (มีหลอดปาก) ตาต้องใส ไม่ใหญ่เกินไป ลำตัว ได้รูปทรงตามสายพันธุ์	หัวสั้น ปากเล็ก มีขอบปากกลมมน (มีหลอดปาก) ตาต้องใส ไม่ใหญ่เกินไป ลำตัว ได้รูปทรงตามสายพันธุ์	หัวสั้น ปากเล็ก มีขอบปากกลมมน (มีหลอดปาก) ตาต้องใส ไม่ใหญ่เกินไป ลำตัว ได้รูปทรงตามสายพันธุ์	หัวสั้น ปากเล็ก มีขอบปากกลมมน (มีหลอดปาก) ตาต้องใส ไม่ใหญ่เกินไป ลำตัว ได้รูปทรงตามสายพันธุ์
เกล็ดและ รูปทรง	เกล็ดเล็กมีอยู่ทั้งตัว เรียงเป็นระเบียบ	เกล็ดเล็กมีอยู่ทั้งตัว เรียงเป็นระเบียบ	เกล็ดเล็กมีอยู่ทั้งตัว เรียงเป็นระเบียบ	เกล็ดเล็กมีอยู่ทั้งตัว เรียงเป็นระเบียบ
ครีบทหลัง (Dorsal Fin)	มีความกว้างและยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของลำตัวปลา ขอบเรียบ เมื่อกางครีบทจับข้อต่อกับครีบทหาง	มีความกว้างและยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของลำตัวปลา ขอบเรียบ เมื่อกางครีบทจับข้อต่อกับครีบทหาง	มีความกว้างยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของลำตัว ปลาไม่มีหนามโดยรอบ ได้สัดส่วนกับครีบทหางและครีบทอื่น	ฐานกระดูกเริ่มตรงกับฐานของครีบทไปจรดโคนหาง ความกว้างไม่น้อยกว่าความกว้างของลำตัวปลา เมื่อมองครีบทหลังต้องมีลักษณะเดียวกับครีบทอื่น

ลักษณะ	ครีบสัน หางเดี่ยว	ครีบสัน หางพระจันทร์ครึ่งดวง	ครีบสัน หางมงกุฏ	ครีบสัน สองหาง (หางคู่)
ครีบหาง (Caudal Fin)	กว้างยาวไม่น้อยกว่า ความกว้างลำตัวปลา ก้านแรกและก้านสุดท้ายตรงหรือโค้งเล็กน้อย ขอบเรียบ ก้านหางแตก 2 ก้านเท่านั้น เมื่อกางครีบหางต้องพับขึ้นกับกระดูกและชายน้ำ	ความกว้างยาวไม่น้อยกว่าความกว้างลำตัวก้านแรกและก้านสุดท้ายต้องตรง ขอบหางเรียบ เมื่อกางครีบหางได้ไม่ต่ำกว่า 180 องศา ก้านหางแตกอย่างน้อย 4 ก้านขึ้นไป ช่องไฟต้องแบ่งเสมอ	โดยรอบหางต้องมีหนามไม่เกิน 1 ใน 3 ของความยาวของหาง	หางแบ่งเป็น 2 เป็นหางชัดเจน ทั้งสองหางควรมีขนาดเท่ากัน ความกว้างยาวของหางต้องไม่น้อยกว่า ความกว้างของลำตัวปลา
ครีบก้น (Anal Fin)	- ฐานครีบริบควรเริ่มจากรูที่เจาะโคนหาง ความกว้างประมาณ ความกว้างของลำตัวปลา - ขอบครีบริบเรียบ ปลายแหลม	- ฐานครีบริบควรเริ่มจากรูที่เจาะโคนหาง ความกว้างประมาณ ความกว้างของลำตัวปลา - ขอบครีบริบเรียบ ปลายแหลมหรือมน เล็กน้อย	- ฐานครีบริบควรเริ่มจากรูที่เจาะโคนหาง - ขอบครีบริบมีหนาม โดยรอบ สอดรับกับครีบท้องและครีบทหาง	- ฐานครีบริบควรเริ่มจากรูที่เจาะโคนหาง ความกว้างประมาณ ความกว้างของลำตัวปลา - ครีบริบควรมีลักษณะเหมือนก้นครีบท้อง

ลักษณะ	ครีบน้ำเงิน ทางเดียว	ครีบน้ำเงิน ทางพระจันทร์ครึ่งดวง	ครีบน้ำเงิน ทางมงกุฏ	ครีบน้ำเงิน สองทาง (หางคู่)
ครีบน้ำเงินอื่น ๆ	ตะเกียบต้องเหยียดตรง มีความยาวเหมาะสม กับตัวปลา เหยือกต้อง ปิดสนิททั้งสองข้าง เมื่อกางออกต้องกางได้ ทั้งสองข้าง	ตะเกียบต้องเหยียดตรง มีความยาวเหมาะสม กับตัวปลา เหยือกต้อง ปิดสนิททั้งสองข้าง เมื่อกางออกต้องกางได้ ทั้งสองข้าง	ตะเกียบต้องเหยียดตรง มีความยาวเหมาะสม กับตัวปลา เหยือกต้อง ปิดสนิททั้งสองข้าง เมื่อกางออกต้องกางได้ ทั้งสองข้าง	ตะเกียบต้องเหยียดตรง มีความยาวเหมาะสม กับตัวปลา เหยือกต้องปิดสนิท ทั้งสองข้าง เมื่อกางออกต้องกางได้ ทั้งสองข้าง
การ พองตัว และการ ว่ายน้ำ	การว่ายน้ำต้อง สง่างาม ปราดเปรียว ไม่ตื่นตกใจง่าย ปลาควรพองตัว เมื่อเห็นปลาตัวอื่น ๆ	การว่ายน้ำต้อง สง่างาม ปราดเปรียว ไม่ตื่นตกใจง่าย ปลาควรพองตัว เมื่อเห็นปลาตัวอื่น ๆ	การว่ายน้ำต้อง สง่างาม ปราดเปรียว ไม่ตื่นตกใจง่าย ปลาควรพองตัว เมื่อเห็นปลาตัวอื่น ๆ	การว่ายน้ำต้อง สง่างาม ปราดเปรียว ไม่ตื่นตกใจง่าย ปลาควรพองตัว เมื่อเห็นปลาตัวอื่น ๆ

ลักษณะ	ครีบทัน หางเตียว	ครีบทัน หางพระจันทรครีตวง	ครีบทัน หางมกฏ	ครีบทัน สอนหาง (หางคู้)
สีและ ลวดลาย	• สีเตียวควรจะมีสี ส่นาเตียวทั้งตัวและ ครีบทัน 2 สีติดกัน และ 3 สีติดกัน ควรแบ่งชัดเจน สีลวดลายต้องชัดเจน และสมดุลง 2 ข้าง ประภทปดเตอรฟลาย ต้องมีความกว้างของ แถบสีไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของความกว้าง หาง กระโดง ขายน้ำ	• สีเตียวควรจะมีสี ทั้งตัวและครีบทัน 2 สี ติดกัน และ 3 สีติดกัน ควรแบ่งชัดเจน สีลวดลายต้องชัดเจน และสมดุลง 2 ข้าง ประภทปดเตอรฟลาย ต้องมีความกว้างของ แถบสีไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของความกว้าง หาง กระโดง ขายน้ำ	• สีเตียวควรจะมีสี ทั้งตัวและครีบทัน 2 สี ติดกัน และ 3 สีติดกัน ควรแบ่งชัดเจน สีลวดลายต้องชัดเจน และสมดุลง 2 ข้าง ประภทปดเตอรฟลาย ต้องมีความกว้างของ แถบสีไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของความกว้าง หาง กระโดง ขายน้ำ	• สีเตียวควรจะมีสี ทั้งตัวและครีบทัน 2 สี ติดกัน และ 3 สีติดกัน ควรแบ่งชัดเจน สีลวดลายต้องชัดเจนและ สมดุลง 2 ข้างประภท ปดเตอรฟลาย ต้องมี ความกว้างของแถบสี ไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของความกว้าง หาง กระโดง ขายน้

ลักษณะ	ครีบยาว ทางเดียว	ครีบยาว ทางพระจันทร์ครึ่งดวง	ครีบยาว ทางมงกุฎ	ครีบยาว ทางพระอาทิตย์	ครีบยาว สองหาง (หางคู่)
หัวและลำตัว	หัวสั้น ปากเล็ก มีขอบปากกลมมนรูปรี (มีหลอดปาก) ตาโต ไม่ใหญ่เกินไป ลำตัวต้องได้รูปทรงตามสายพันธุ์	หัวสั้น ปากเล็ก มีขอบปากกลมมนรูปรี (มีหลอดปาก) ตาโต ไม่ใหญ่เกินไป ลำตัวต้องได้รูปทรงตามสายพันธุ์	หัวสั้น ปากเล็ก มีขอบปากกลมมนรูปรี (มีหลอดปาก) ตาโต ไม่ใหญ่เกินไป ลำตัวต้องได้รูปทรงตามสายพันธุ์	หัวสั้น ปากเล็ก มีขอบปากกลมมนรูปรี (มีหลอดปาก) ตาโต ไม่ใหญ่เกินไป ลำตัวต้องได้รูปทรงตามสายพันธุ์	หัวสั้น ปากเล็ก มีขอบปากกลมมนรูปรี (มีหลอดปาก) ตาโต ไม่ใหญ่เกินไป ลำตัวต้องได้รูปทรงตามสายพันธุ์
	เกล็ด มีหัวลำตัวเรียงเป็นระเบียบ	เกล็ด มีหัวลำตัวเรียงเป็นระเบียบ	เกล็ด มีหัวลำตัวเรียงเป็นระเบียบ	เกล็ด มีหัวลำตัวเรียงเป็นระเบียบ	เกล็ด มีหัวลำตัวเรียงเป็นระเบียบ
ครีบลึง (Dorsal Fin)	- มีความกว้างยาว ไม่ต่ำกว่าความกว้างของลำตัวและโคนหาง - ขอบครีบลึงเรียบ	- มีความกว้างยาว ไม่ต่ำกว่าความกว้างของลำตัวและโคนหาง - ขอบครีบลึงเรียบ	- มีความกว้างยาว ไม่ต่ำกว่าความกว้างของลำตัวและโคนหาง - ขอบครีบลึงเรียบ	- มีความกว้างยาว ไม่ต่ำกว่าความกว้างของโคนหาง - ขอบครีบลึงมีหนาม โดยรอบสอดคล้องกับครีบบาง	มีหลังควมริเริ่มต้นจุดเดียว กับครีบก้นจรดโคนหางความกว้างประมาณความกว้างลำตัว และต้องเหมือนครีบก้น

ลักษณะ	ครีบยาว หางเดี่ยว	ครีบยาว หาง พระจันทร์ครึ่งดวง	ครีบยาว หางมงกุฏ	ครีบยาว หางพระอาทิตย์	ครีบยาว สองหาง (หางคู่)
ครีบหาง (Caudal Fin)	หางยาวไม่น้อยกว่าความยาวลำตัว และกว้างไม่น้อยกว่าความกว้างของลำตัว ขอบหางเรียบ ก้านหางแตก 2 ก้าน เท่านั้น	- กว้างยาวไม่น้อยกว่า 1 ใน 2 ของความยาวลำตัว เมื่อกางควร กางได้ไม่น้อยกว่า 180 องศา - ก้านหางแตก อย่างน้อย 4 ก้าน ขอบหางเรียบ เมื่อ กางต้องพับซ้อนทับ ครีบหลังและครีบก้น ช่อไฟของหางควร แบ่งเท่ากัน	หางกว้างยาว ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของความยาวลำตัว ต้องมีหนาม โดยรอบ ความลึกของหนามต้อง ไม่น้อยกว่า 1 ใน 2 ของความยาว หาง ช่อหนาม คล้ายมงกุฏ ช่อไฟแบ่งเสมอ ทุกช่อ	- กว้างยาว ไม่น้อยกว่า 1 ใน 2 ของความยาว ลำตัว เมื่อกางควร กางได้ไม่น้อยกว่า 180 องศา - ก้านหางแตกเท่าไร ก็ได้ ขอบหาง ต้องมีหนาม โดยรอบ ความลึกของหางต้องไม่เกิน 1 ใน 3 ของ ความยาวหาง	ครีบหางแบ่งเป็น 2 เป็นหางชัดเจน โดยแยกถึงโคนหาง มีขนาด เท่ากันทั้งสองหาง มีความกว้างยาว ไม่น้อยกว่า 1 ใน 2 ของความยาว ลำตัว

ลักษณะ	ครีบยาว ทางเดียว	ครีบยาว ทางพระจันทร์ครึ่งดวง	ครีบยาว ทางมงกุฏ	ครีบยาว ทางพระอาทิตย์	ครีบยาว สองทาง (ทางคู่)
ครีบก้น (Anal Fin)	ฐานครีบเริ่มจากรูที่นูนจรดโคนหาง ครีบก้นกว้างไม่น้อยกว่าความกว้างลำตัว ขอบเรียบ	กว้างยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของลำตัวปลา เมื่อปลาทางครีบควรสอดคล้องกับครีบก้น รับกับครีบก้น หงกลม ครีบก้นไม่ควรรยาวเกิน ครีบก้นถือว่าดี	ควรเริ่มจากรูที่นูน ความกว้างไม่น้อยกว่าความกว้าง ลำตัวปลา ขอบมีหนามโดยรอบ รับกับครีบก้น	กว้างยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของลำตัวปลา เมื่อปลากางครีบควรสอดคล้องกับครีบก้นเป็นวงกลม ครีบก้นไม่ควรยาวเกินครีบก้นถือว่าดี	ควรมีลักษณะเดียวกับครีบก้นหลัง
ครีบอื่นๆ	ตะเกียบต้องเหยียดตรง มีความยาวเหมาะสมกับตัวปลา เหนืออกต้องปิดสนิท ทั้งสองข้าง เมื่อกางออกต้องกางได้ ทั้งสองข้าง	ตะเกียบต้องเหยียดตรง มีความยาวเหมาะสมกับตัวปลา เหนืออกต้องปิดสนิท ทั้งสองข้าง เมื่อกางออกต้องกางได้ ทั้งสองข้าง	ตะเกียบต้องเหยียดตรง มีความยาวเหมาะสมกับตัวปลา เหนืออกต้องปิดสนิท ทั้งสองข้าง เมื่อกางออกต้องกางได้ ทั้งสองข้าง	ตะเกียบต้องเหยียดตรง มีความยาวเหมาะสมกับตัวปลา เหนืออกต้องปิดสนิท ทั้งสองข้าง เมื่อกางออกต้องกางได้ ทั้งสองข้าง	ตะเกียบต้องเหยียดตรง มีความยาวเหมาะสมกับตัวปลา เหนืออกต้องปิดสนิท ทั้งสองข้าง เมื่อกางออกต้องกางได้ ทั้งสองข้าง

ลักษณะ	cribbaw ทางเดียว	cribbaw ทางพระจันทร์ครึ่งดวง	cribbaw ทางมงกุฎ	cribbaw ทางพระอาทิตย์	cribbaw สองทาง (ทางคู่)
การ พองตัว และการ ว่ายน้ำ	การว่ายน้ำต้องสง่างาม ปราดเปรียว ไม่ตื่นตกใจง่าย ปลาควรพองตัวเมื่อเห็นปลาตัวอื่นๆ	การว่ายน้ำต้องสง่างาม ปราดเปรียว ไม่ตื่นตกใจง่าย ปลาควรพองตัวเมื่อเห็นปลาตัวอื่นๆ	การว่ายน้ำต้องสง่างาม ปราดเปรียว ไม่ตื่นตกใจง่าย ปลาควรพองตัวเมื่อเห็นปลาตัวอื่นๆ	การว่ายน้ำต้องสง่างาม ปราดเปรียว ไม่ตื่นตกใจง่าย ปลาควรพองตัวเมื่อเห็นปลาตัวอื่นๆ	การว่ายน้ำต้องสง่างาม ปราดเปรียว ไม่ตื่นตกใจง่าย ปลาควรพองตัวเมื่อเห็นปลาตัวอื่นๆ
สีและ ลวดลาย	สีเดียวควรจะมีสีเดียวทั้งตัวและครีบ ปลา 2 สีติดกัน และ 3 สีติดกัน ควรแบ่งชัดเจน สีสลวดลายต้องชัดเจนและสมดุลทั้ง 2 ข้าง ประสาทปลายต้องมี ความกว้างของแถบสีไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของความกว้างทางกระโถง ขายน้ำ	สีเดียวควรจะมีสีเดียวทั้งตัวและครีบ ปลา 2 สีติดกัน และ 3 สีติดกัน ควรแบ่งชัดเจน สีสลวดลายต้องชัดเจนและสมดุลทั้ง 2 ข้าง ประสาทปลายต้องมี ความกว้างของแถบสีไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของความกว้างทางกระโถง ขายน้ำ	สีเดียวควรจะมีสีเดียวทั้งตัวและครีบ ปลา 2 สีติดกัน และ 3 สีติดกัน ควรแบ่งชัดเจน สีสลวดลายต้องชัดเจนและสมดุลทั้ง 2 ข้าง ประสาทปลายต้องมี ความกว้างของแถบสีไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของความกว้างทางกระโถง ขายน้ำ	สีเดียวควรจะมีสีเดียวทั้งตัวและครีบ ปลา 2 สีติดกัน และ 3 สีติดกัน ควรแบ่งชัดเจน สีสลวดลายต้องชัดเจนและสมดุลทั้ง 2 ข้าง ประสาทปลายต้องมี ความกว้างของแถบสีไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของความกว้างทางกระโถง ขายน้ำ	สีเดียวควรจะมีสีเดียวทั้งตัวและครีบ ปลา 2 สีติดกัน และ 3 สีติดกัน ควรแบ่งชัดเจน สีสลวดลายต้องชัดเจนและสมดุลทั้ง 2 ข้าง ประสาทปลายต้องมี ความกว้างของแถบสีไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของความกว้างทางกระโถง ขายน้ำ

ตารางที่ 2 คะแนนสำหรับปลากัดครีบน้ำเงิน

ลักษณะ	ครีบน้ำเงิน หางเดี่ยว/ หางพระจันทร์ ครึ่งดวง	ครีบน้ำเงิน หางมงกุฎ/ สองหาง
1. หัวและตา	5 คะแนน	5 คะแนน
2. ลำตัวและเกล็ด	5 คะแนน	5 คะแนน
3. ครีบท้อง (กระโดง)	5 คะแนน	10 คะแนน
4. ครีบท้อง (หาง)	20 คะแนน	15 คะแนน
5. ครีบก้น (ชายน้ำ)	5 คะแนน	10 คะแนน
6. ครีบอื่นๆ ครีบทู (หู) ครีบท้อง (ตะเกียบ) แผ่นปิดเหงือก (เหงือก)	5 คะแนน	5 คะแนน
7. สี และลวดลาย	20 คะแนน	20 คะแนน
8. การทรงตัว และการว่ายน้ำ	5 คะแนน	5 คะแนน
9. การพองตัว	5 คะแนน	5 คะแนน
10. ภาพรวม	25 คะแนน	20 คะแนน
คะแนนรวม	100 คะแนน	100 คะแนน

ตารางที่ 3 คะแนนสำหรับปลากัดครีบยาว

ลักษณะ	ครีบยาว หางเดี่ยว/หางมงกุฏ/ หางพระจันทร์ครึ่งดวง/ หางพระอาทิตย์ครึ่งดวง/สองหาง
1. หัวและตา	5 คะแนน
2. ลำตัวและเกล็ด	5 คะแนน
3. ครีบลึง (กระโดง)	10 คะแนน
4. ครีบหาง (หาง)	15 คะแนน
5. ครีบกัน (ขาว่ายน้ำ)	10 คะแนน
6. ครีบอื่นๆ ครีบทู (หู) ครีบท้อง (ตะเกียบ) แผ่นปิดเหงือก (เหงือก)	5 คะแนน
7. สี และลวดลาย	20 คะแนน
8. การทรงตัว และการว่ายน้ำ	5 คะแนน
9. การพองตัว	5 คะแนน
10. ภาพรวม	20 คะแนน
คะแนนรวม	100 คะแนน

รวมภาพปลากัดสวยงาม ในประเทศไทย

1 ปลาปักครีบน้ำเงิน

หางเดี่ยว-สีแดง

หางคู่-สีแดง

หางคู่-สองสี
(Bicolor)

หางเดี่ยว-สองสี
(Bicolor)

หางเดี่ยว-หลากสี

หางเดี่ยว
หางพระจันทร์ครึ่งดวง-สองสี
(Bicolor)

หางเดี่ยว-สองสี
(Red-Dragon)

หางคู่-หลากสี
(Multicolor)

หางเดี่ยว
หางพระจันทร์ครึ่งดวง-สีเดียว

หางเดี่ยว
หางพระจันทร์ครึ่งดวง-หลากสี
(Multicolor)

หางเดี่ยว-สองสี
(Butterfly)

ทางคู่-หลากสี
(Multicolor)

ทางเดี่ยว-สีเดียว

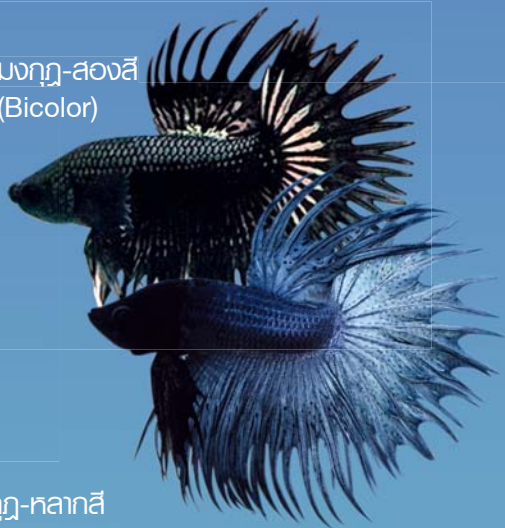
ทางคู่-สีเดียว

ทางคู่-สองสี
(Bicolor)ทางเดี่ยว-สองสี
(Butterfly)ทางเดี่ยว-หลากสี
(Multicolor)ทางคู่-สองสี
(Butterfly)ทางคู่-สองสี
(Red-dragon)

หางมงกุฏ-สีแดง

หางมงกุฏ-สองสี
(Bicolor)

หางมงกุฏ-หลากสี
(Multicolor)

หางพระจันทร์ครึ่งดวง-สองสี
(Bicolor)

หางพระจันทร์ครึ่งดวง-หลายสี
(Multicolor)

หางพระจันทร์ครึ่งดวง-สีแดง

ปลาปักททางลายผีเสื้อ
(Butterfly)

ปลากัดป่าของไทย
กลุ่มท่อนวด (Bubble nester)

ปลากัดป่ากลาง/ภาคเหนือ
Betta splendens Regan, 1910

ปลากัดป่าภาคใต้
Betta imbellis Ladiges, 1975

ปลากัดภาคอีสาน
Betta smaragdina Ladiges, 1972

ปลากัดป่ามหาชัย
Betta sp. Mahachai

ปลากัดป่าของไทย กลุ่มอมไข่ (Mouth Brooder)

ปลากัดอมไข่ภาคใต้

Betta ferox Schindler & Schmidt 2006

ปลากัดน้ำแดง ปลากัดช้าง
Betta pi Tan, 1998

ปลากัดอมไข่ภาคตะวันออก

Betta prima Kottelat, 1994

ปลากัดอมไข่ภาคใต้

Betta pallida Schindler & Schmidt 2004

ปลากัดอมไข่กระบี่

Betta simplex Kottelat, 1994

ปลากัดอมไข่ภาคใต้

Betta apollon Schindler & Schmidt 2006

ภาพจาก

นนท์ พานิชวงศ์

aqua44.actiforum.com

site.clearwateraquatics.biz

siamensis.org

betta.ketviet.com